Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў). ТЭЛЕФОНЫ: Рэдактара—№ 478, Рэдакцыя—№ 769. Матар'ял прымаецца з 9-й да 3½ гадз. Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible] За радок нанпарэлі пасярод тэксту 1 р. — к. За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible] За кожны дадатковы 15. Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант 15. За кожны дадатковы 5. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА у канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 246 (2434) Серада, 24-га кастрычніка 1928 г.

Капіталісты памыляюцца...

«Правда» ў перадавіцы пад загалоўкам—«Лодзь предана»—піша:

Лодзінская стачка сарвана. Рабочыя выдадзены ворагу з галавою. Капіталісты зьдзекуюцца над пераможанымі.

Тэрор фашызму, голад, манёўры фабрыкантаў не маглі зламаць геройскае трываласьці бастуючых. Забастоўку можна было сарваць толькі ўдарам у сьпіну. І вось пэпэсаўцы, крок за крокам, сыстэматычна рыхтуюць здраду. Пад выглядам прадстаўніцтва саюзаў, якія далучыліся да ўсеагульнае забастоўкі, яны ўводзяць у забастовачны камітэт, дзе пераважаюць камуністы, сваіх прафбюракратаў. Стварыўшы сабе такім парадкам штучную большасьць, яны пад рознымі прычэпкамі «вызваляюць ад абавязку» баставаць адну катэгорыю рабочых за другою—друкароў, камунальнікаў, харчавікоў і г. д., дэзарганізуючы рэшту рабочых і фактычна лібвідуючы ўсеагульную забастоўку салідарнасьці.

Нарэшце, надыходзіць рашаючы ўдар. Уночы з 21 на 22 кастрычніка падстасаваны забастовачны камітэт ухваляе пастанову неадкладна спыніць забастоўку тэкстыльшчыкаў бяз усякіх умоў. Агідныя здраднікі не адважыліся паказацца перад рабочымі і бараніць перад масай гэтую пастанову. Яны ня склікалі ў нядзелю ні сходу фабрычных дэлегатаў, ні справаздачных мітынгаў. Яны пусьцілі хлусьлівыя чуткі ў масы аб тым, што большасьць патрабаваньняў рабочых прынята. Яны мелі на мэце ашукаць, выбіць з толку галодных забастоўшчыкаў і такім парадкам сарваць адзіны фронт барацьбы. Цэлая армія паліцэйскіх, жандараў і шпікоў ужыла ўсе захады, каб камуністы не пасьпелі выкрыць перад масаю нячуваныя здрадніцтвы і ўмацаваць шэрагі бастуючых.

Забастоўка сарвана. У панядзелак рабочыя пашлі на працу. Але фабрыканты ня толькі не задавальняюць патрабаваньняў рабочых, але хочуць выкарыстаць момант нават для зьніжэньня заработку, для новага ўвядзеньня штрафаў, для помсты рабочым. У адказ на гэтыя зьдзекі рабочыя буйнейшых фабрык, як Відзеўская мануфактура і Шайблера ізноў забаставалі, і гэта лепшы доказ, што воля рабочых да барацьбы ня была зломлена, што стачка ня была прайграна, а была вынікам здрады «правадыроў».

Сярод фабрычных дэлегатаў камуністы заваявалі пераважны ўплыў. Лодзінская арганізацыя здолела стварыць органы кіраўніцтва забастоўкаю, якія доўга сачылі за кожным манёўрам пэпэсаўцаў. Вестка аб тым, што рабочыя Савецкага „Саюзу пасылаюць грашовую дапамогу бастуючым, выклікала выбух ярасьці ў буржуазеі і дала апошні штуршок здрадніцкай працы сацыял-фашыстаў, сабраты якіх з Амстэрдаму абвяшчалі ўсяго толькі прысланьне камісію «для абсьледаваньня становішча» тэкстыльшчыкаў.

Фашызм рыхтуе вайну проці СССР. Для гэтага натрэбен яму «клясавы мір». Усе думкі фашызму накіраваны на тое, каб паралізаваць, задушыць, выкараніць клясавую барацьбу пралетарыяту. Гэтай мэце служыць тэрор у адносінах да кампартыі і да ўсіх рэвалюцыйных арганізацый, для гэтага працуе сацыял-фашысцкая верхавіна прафсаюзаў і арганізуюцца спэцыяльныя фашысцкія саюзы, для гэтага будуецца цэлая сыстэма законадаўства аб працы, якая аддае рабочых на кожным кроку.

Лодзінская забастоўка выкрыла яшчэ раз перад усім сьветам сапраўдную ролю „сацыялістаў“ і амстэрдамцаў: гэта—паслугачы фашызму, гэта—горшыя і найбольш небясьпечныя ворагі рабочых, гэта—агенты падрыхтоўкі вайны проці СССР. Лодзінскі прыклад гаворыць, што сілы пралетарыяту вялізныя, што ніякім тэрорам і манёю нельга задушыць яго клясавае барацьбы, яго незамірымае варожасьці да капіталізму і фашызму.

Капіталісты будуюць свае стабілізацыйныя і ваенныя пляны на пасыўнасьці, на пакорлівасьці, на маўклівасьці пралетарыяту. Лодзінская барацьба ёсьць парука таго, што капіталісты памыляюцца: пралетарыят зруйнуе іх пляны. Польскі пралетарыят прайшоў суровую школу. Ён у ёй загартаваўся. Ён улічыць урокі лодзінскае забастоўкі і з новымі сіламі паўстане на рэвалюцыйную барацьбу.

Стачка ў Марсэльскім порце.

ПАРЫЖ, 20-Х. У Марсэлі абвешчана ўсеагульная 24-хгадзінная забастоўка мараКоў у знак пратэсту проці лёкауту, абвешчанага 18-га кастрычніка камандам 3-х паштовых параходаў, ужо гатовых перад гэтым адплыць у Кітай, Сірыю і Індакітай. Забастоўка пратэсту ахапіла ўсіх маракоў. Блізка 3-х тысяч докераў абвясцілі забастоўку салідарнасьці. Учора ніводзін параход ня вышаў з Марсэлю. Блізка 4-х тысяч пасажыраў затрымалася ў порце. Бастуючыя на агульным сходзе дамагаліся прыняць ізноў лёкаутаваных і звяліі аб свайй гатоўнасьці распачаць у суботу працу, але адначасна папярэдзілі, што не бяруць на сябе абавязацельства ўстрымацца ад забастовак на суднах, гатовых адплыць, пя патрабаваньня рабочых павялічыць заработак на 50 сантымаў у гадзіну.

СТАЯЦЬ УСЕ ПАРАХОДЫ.

ПАРЫЖ, 22-Х. У суботу скончылася 24-хгадзінная забастоўка пратэсту маракоў проці лёкауту, абвешчанага прадпрыемцамі камандам 3-х гатовых адплыць параходаў. Маракі зьявіліся на параходы і распачалі працу. Уласьнікі суднаў, дзе маракі былі лёкаутаваны, патрабавалі ад каманд пісьмовае абавязацельства не абвяшчаць забастовак за 24 гадзіны да адплыцьця. Маракі адмовіліся. Прафсаюз маракоў ізноў зьняў усе каманды. Толькі 2 параходы вышлі з порту, у якім набралася ўжо больш 7-мі тысяч пасажыраў. Саюз уласьнікаў суднаў зьвярнуўся да ўраду з просьбаю ўмяшацца ў канфлікт. Пасажыры патрабуюць даставіць іх на месца назначэньня на вайсковых суднах. Частка пасажыраў выехала на ангельскіх і італьянскіх параходах. Некаторыя пасажыры выехалі ў Геную, спадзяючыся адплыць на італьянскіх параходах.

Правы друк энэргічна падтрымлівае дамаганьні ўласьнікаў суднаў, каб маракі адмовіліся абвяшчаць забастоўкі напярэдадні адыходу параходу.

ТЭКСТЫЛЬШЧЫКІ АЛЮЭНУ НЕ ЗДАЮЦЬ ПАЗІЦЫЙ.

ПАРЫЖ, 22-Х. «Юманітэ» паведамляе, што забастоўка тэкстыльшчыкаў у Алюэне адбываецца ў поўным абхваце. Акруговы камітэт унітарных прафсаюзаў у Лілі выказаўся прадоўжыць стачку ў Алюэне да здаволеньня патрабаваньняў рабочых.

Дзьве дэманстрацыі.

БЭРЛІН. У нядзелю ў Люстгартэнскім парку адбыліся дзьве асобныя дэманстрацыі ў адзнаку 50-х угодак з дню выданьня закону проці сацыялістаў, які меў моц у Нямеччыне на працягу 12-ці гадоў.

Адна наладжана сацыял-дэмакратамі і агульна-нямецкім аб'яднаньнем прафсаюзаў, другая—кампартыяй.

Камуністычная дэманстрацыя была значна больш людная і жвавая, чымся сацыял-дэмакратычная. Прамоўцы сацыял-дэмакратычнае дэманстрацыі ня высоўвалі ніякіх лёзунгаў клясавае барацьбы. Некаторыя [illegible] дэмакратычнай дэманстрацыі 40 вэтэранаў партыі, якія лічыліся тады яе сябрамі.

Камуністычная дэманстрацыя была баявою і прайшла пад рэвалюцыйнымі лёзунгамі. На ёй было больш 100 вэтэранаў, якія лічыліся сябрамі сацыял-дэмакратычнае партыі у эпоху закону проці сацыялістаў. У дэманстрацыі ўдзельнічала некалькі дзесяткаў тысяч рабочых. Прамоўцы заклікалі згуртаваць рэвалюцыйныя сілы для барацьбы проці сацыял-дэмакратычнага здрадніцтва, а таксама проці імпэрыялістычнае вайны. [illegible]

Памылка ці рэнегацтва?

КУН, ДЭВІС І ХІНЕН ЗГАДЗІЛІСЯ НА РАЗГРОМ ШАТЛЯНДЗКАГА САЮЗУ ГАРНЯКОЎ?

ЛЁНДАН, 17-Х. Артур Хорнэр (камуніст), [illegible]

Чорны панядзелак для рабочых Польшчы.

СТАЧАЧНІКІ ЛОДЗІ ПА ВОЛІ САЦЫЯЛ-ПРАДАЖНІКАЎ НЕ АЖЫЦЬЦЯВІЛІ СВАІХ ДАМАГАНЬНЯЎ.

Ход і вынікі стачкі паказалі, што ТОЛЬКІ БАРАЦЬБА ПАД КАМУНІСТЫЧНЫМІ СЬЦЯГАМІ І ПРЫ ПОЎНЫМ РАЗРЫВЕ З РЭФАРМІСТАМІ прынясе перамогу рабочым.

ВАРШАВА, 22-Х. [illegible]

Фабрыканты глумяцца і зьдзекуюцца над рабочымі!

(Атрымана а 1-й гадз. ночы).

ВАРШАВА, 23-Х. На фабрыках у Лодзі праца аднаўлена. [illegible]

Саюз прамыслоўцаў заявіў, што ня будзе пярэчыць, калі паасобныя фабрыканты дадуць рабочым такую пазычку. Апрача таго, дагавор на мае пункту аб тым, што за ўдзел у забастоўцы ніхто ня будзе звольнены з працы.

Нота Нанкіну да дзяржаў.

АБ АДМЕНЕ ПРАВОЎ ЭКСТЭРЫТАРЫЯЛЬНАСЬЦІ.

ПЕКІН, 20-Х. [illegible]

АМЭРЫКА ПРОЦІ АДМЕНЫ ЭКСТЭРЫТАРЫЯЛЬНАСЬЦІ.

ВАШЫНГТОН, 20-Х. [illegible]

АМЭРЫКАНІЗАЦЫЯ КІТАЮ.

ШАНХАЙ, 20-Х. Паведамляюць, што ў зьвязку з намечанаю рэформаю валюты і фінансаў у Кітаі, нанкінскі ўрад запрасіў на пасаду дарадчыка амэрыканца Камэрэра, які займаў гэтыя пасады ў Польшчы, Мэксыцы і іншых краёх. Камэрэр знаходзіцца ўжо ў дарозе з вялікім штатам. Амэрыканскай фірме Мэрфі і Кудрыч праапанавана ўзяцца за пабудову новых будынкаў у Нанкіне і партоў у Вампу і Катонен. На пасаду „ганаровых дарадчыкаў па пытаньнях рэканструкцыі і разьвіцьця краю“ запрошаны амэрыканцы Форд, Оўэн, Юнг (аўтар пляну Даўэса), банкір Харпэр і прафэсары Зэлігман і Джэнікс Джэмпс.

Тэрор проці рэвалюцыянэраў Кітаю.

ШАНХАЙ. Міністэрства ўнутраных спраў нанкінскага ўраду агаласіла сьпіс 110-ці камуністаў, якія падлягаюць арышту.

Новая тактыка кампартыі апраўдала сябе.

ПАРЫЖ, 22-Х. Кантанальныя выбары ўвогуле не зьмянілі суадносін сіл партый у генэральных радах. Кампартыя, якая ўпяршыню ўжывала на мясцовых выбарах новую тактыку, захавала свае пазіцыі цалкам, не зважаючы на ўсе цяжкасьці.

У дэпартаманце Ўазы абраны камуніст Прово, які зараз адбывае зьняволеньне нібыта за шпіянаж. «Юманітэ» надае абраньню Прово асаблівае значэньне, бачачы ў гэтым адказ мас на антыкамуністычную кампанію, якая праводзіцца пад сьцягам барацьбы са шпіянажам, каб знайсьці прычэпку зачыніць кампартыю.

У Саюзе ССР.

Сотня тысяч рабочых на 7-мігадз. дзень.

МАСКВА, 20-Х. [illegible]

Данбас аздароўлен.

МАСКВА. Вярнулася камісія УЦСПС, [illegible] час значна ўзмацнілася. Прагулы з кожным днём зьмяншаюцца. На палепшаньне працоўнае дысцыпліны і павялічэньне прадукцыйнасьці працы зазначаюць таксама аднагодна і спэцыялісты і начальнікі цэхаў. Настрой рабочых бадзёры, упэўнены. Лёзунг самакрытыкі шырока праводзіцца ў жыцьцё. Бяз боязьні крытыкуюцца недахопы вытворчасьці. Нажаль ня ўсе каштоўныя прапановы рабочых рэалізуюцца.

Камісія зазначыла мясцовым прафарганізацыям, што неабходна больш шырока ажыцьцяўляць прапановы рабочых.

Кінофікацыя нацрэспублік РСФСР.

МАСКВА. Сёлета НК Асьветы РСФСР наменіў адчыніць курсы па падрыхтоўцы кіно-мэханікаў у горадзе Казані ў інтарэсах разьвіцьця кінофікацыі нацыянальных рэспублік. СНК РСФСР, апроч таго, прапануе НК Асьветы супольна з акцыянэрным таварыствам «Совкино» пры далейшым наладжаньні такіх курсаў забясьпечыць падрыхтоўку кіномэханікаў для адсталых раёнаў.

Часопіс „Наши достижения“.

МАСКВА, 17-Х. Дзяржвыдавецтва РСФСР распачало падпіску на новую двухмесячную часопіс „Наши достижения“ пад рэдакцыяй А. М. Горкага і пры бліжэйшым удзеле Луначарскага, Халатава, праф. Кальцова, Гольцмана, праф. праф. Мартэнса, Вільямса, Шэфлера і інш.

Першы нумар выйдзе ў канцы сьнежня.

Лёд крануўся.

НЬЮ-ЁРК, 22-Х. Зьдзелка генэральнае электрычнае кампаніі з «Амторгам» зрабіла вялікае ўражаньне на дзелавыя колы. Іншыя фірмы пачалі выказваць вялікую цікавасьць да «Амторга». Выдатныя фінансісты і прамыслоўцы віншуюць «Амторг».

НАВАТ ЦЬВЁРДАЛОБЫЯ ЗРАЗУМЕЛІ.

ЛЁНДАН, 18-Х. Вашынгтонскі карэспандэнт кансэрватыўнае „Таймс“, наконт утворанае згоды між «Амторгам» і ГЭК (генэральнай электрычнай кампаніяй) піша: „Кантракт «Амторгу» з ГЭК мае палітычнае значэньне, важнасьць якога вашынгтонскія колы добра разумеюць, не зважаючы на маўчаньне дзяржаўнага дэпартаманту [міністэрства замежных спраў Злучаных Штатаў].

Англія зрывае рэформы ў Аўганістане.

РЫМ, 19-Х. З Каіру паведамляюць, што ў Аўганістане ўзьнік рух проці прагрэсыўнае палітыкі падышаха. Водлуг слоў газэты, ангельскія агенты імкнуцца ўсімі спосабамі разгарнуць гэты рух, бо ў Лёндане баяцца, каб узмоцнены Аўганістан не перацягнуў на свой бок мусульманскага жыхарства Індыі.

РУХ АНГЕЛЬСКІХ АГЕНТАЎ ПРЫДУШАН.

ЛЁНДАН, 20-Х. Агенцтва Рэйтэра паведамляе: „Аўганскае войска ў складзе кавалерыйскіх і артылерыйскіх часьцей з посьпехам скончыла 10-га кастрычніка карную экспэдыцыю проці пасёлку племя гільзай у ваколіцах Альтымурскага перавалу, па дарозе з Кабулу ў Гардэс. Гэта можа служыць пацьвярджэньнем чутак, што ў Аўганістане адбываюцца непакоі, выкліканыя загадам падышаха насадзіць у краі эўрапейскія звычаі ў сэнсе вопраткі і г. д.»

УСЁ ГЭТА БЫЛО-Б СЬМЕШНА...

ЛЁНДАН. Камэдыя з залічэньнем Уінстона Чэрчыля сябрам прафсаюзу будаўнікоў у якасьці «каменшчыка-аматара» набывае для кіраўнікоў трэд'юніёнізму няпрыемны паварот. Орган рабочае партыі „Дэйлі Геральд“ у апошнія дні зьмяшчае шмат лістоў ад мясцовых арганізацый прафсаюзу будаўнікоў і ад асобных дзеячоў трэд'юніёнізму. Аўтары лістоў абураны залічэньнем «суровага ворага рабочага руху, імпэрыяліста і лідэра правага крыла кансэрватыўнае партыі» Чэрчыля сябрам прафсаюзу.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

Як „працуе“ панская цэнзура.

Чэха-славацкая газэта «Карпацьская Правда», ад 23 верасьня г. г. зьмясьціла такую заметку пад загалоўкам «Фільм «Тарас Шэвчэнка» ў Польшчы»:

«Пасьля 8-месячнага цэнзураваньня фільмаваю цэнзураю, мін. унутраных спраў у Польшчы дало дазвол на высьвятленьне савецкага фільму вырабу ВУФКА «Тарас Шэвчэнко». Гэта першы ўкраінскі фільм, дазволены для высьвятленьня ў Польшчы. Фільм падпаў пад дакладнай цэнзуры, выкідаючы з яго ўсё тое, што магло-б узбудзіць прапагандысцкія падазрэньні. На жаданьне праваслаўнай мітраполіі ў Варшаве выкінулі нават сцэну навукі Тараса ў дзяка-п'яніцы».

Гандлёвы дэфіцыт Польшчы ў верасьні г. г.

Гандлёвы дэфіцыт Польшчы за верасень г. г. раўняецца 68 мільёнам злотых. Усяго прывезена было тавараў у верасьні на суму 272 млн. зл., а вывезена на 204 млн. зл.

За 9 месяцаў бягучага году гандлёвы дэфіцыт Польшчы раўняецца 780 млн. злотых.

У ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ.

Мітынг паслоў Сялянска-Работніцкага Клюбу.

Навагрудзкі ваявода, у адрозьненьне ад віленскага, які наогул забараніў мітынгі ў сваім ваяводстве для паслоў Беларускага Сялянска-Работніцкага Клюбу дазволіў паслам памянёнага клюбу Валынцу і Гаўрыліку зрабіць мітынг у Бярозаўцы, Баранавіцкага пав., з умовай, што адказнаю за мітынг асобай будзе хтось не з паслоў, каб потым можна было арыштаваць. Такою асобай быў гр. Яхімчык. Ня гледзячы на слабую паінфармаванасьць, народу сабралася каля 3000 чалавек. На ст. да часу прыезду паслоў была прыслана асобная дэлегацыя. У часе прамоў паслоў, як і адназаў на пытаньні, панаваў павышаны настрой, які часам пераходзіў у энтузыязм і бурныя авацыі. Пасьля мітынгу адбыўся спэктакль мясцовага гуртка Т-ва Бел. Школы, на якім прысутнічалі і паслы.

„Кур'ер Віл.“—аб МОПР'ы.

«Кур. Віл.» (№ 233) паведамляе, што віленскія камуністы-мопраўцы пачалі ўзмоцненую акцыю зьбіраньня складак на палітычных вязьняў. «Згодна з абежнікам, высланым да ўсіх падуладных аддзелаў, гэтыя зборкі будуць найлепшым доказам салідарнасьці працоўных і веры ў перамогу бальшавізму».

„На абшарах Вільні „мапрысты“ абходзяць большыя і меншыя работніцкія асяродкі, жадаючы складкі—3 злотых. Раз нават здарыўся выпадак тэрору—калі адзін з работнікаў на Панарскай вул. адмовіўся даць складку, дык яму пагразілі адмовай працы праз работнікаў, маючых уплыў у работніцкім прафсаюзе“.

Аб сьледзтве і арыштах па гэтай справе „Кур. Віл.“ нічога ня піша.

Справа беларускага тэатру у Вільні.

„Бел. Крыніца“ (№ 47) паведамляе, што так званы «Беларускі Інстытут Гаспадаркі і Культуры» прыступіў да арганізацыі ў Вільні сталых беларускіх спэктакляў. Спачатку спэктаклі будуць адбывацца раз у два тыдні, а калі праца тэатру будзе разьвівацца нармальна, дык тады тэатральная сэкцыя інстытуту будзе пераўтворана ў асобную адзінку—«Беларускі Тэатр у Вільні».

Студэнткі пад судом.

„Кур'ер Віл.“ (№ 233) паведамляе, што 26 кастрычніка г. г. у Вільні адбудзецца суд над студэнткамі віленскага ўнівэрсытэту Альшановіч і Львовіч, абвінавачанымі ў тым, што быццам мелі ў сваім памяшканьні друкарню (?), на якой друкаваліся раскіданыя потым па горадзе камуністычныя адозвы.

Арышт на пагранічча.

„Дзеньнік Віл.“ (№ 237) паведамляе, што гэтымі днямі каля польска-савецкага пагранічча арыштавана нейкая Х. Куршунская, якая быццам была вядома, як камуністка і б. сакратарша Мопру. Пры ёй быццам знойдзена шмат кампраметуючых дакумантаў.

Міністр Складкоўскі ў Вільні.

Мін. унутр. спраў Польшчы п. Складкоўскі робіць цяпер рэвізію некаторых мясцовасьцяў Зах. Беларусі. Між іншым, ён ужо пабываў у Лідзе, Вільні і накіраваўся ў пагранічныя з намі раёны—Маладэчна, Вілейку і г. д.

„Беларуская хатка“ ліквідуецца.

Віленская адміністрацыя выдала загад зачыніць так званую «беларускую хатку» п. Паўлюкевіча і камп., у якой адбывалася газардовая гульня ў карты і ў лёто.

Новая стратэгічная чыгунка.

Гэтымі днямі была адчынена пабудаваная нясьвіскім Радзівілам вузкакалейка. Ганцавічы—Дзяніскавічы—Хамінка, працягам 57 кілёметраў. Апрача ўзмацненьня эксплёатацыі радзівілаўскіх лясоў вузкакалейка будзе мець і стратэгічнае значэньне, што асабліва адзначыў на адчыненьні чыгункі камэндант батальёну пагранічнай варты ў Людвікаве.

Зьезд польскіх літаратараў у Вільні.

1-4 лістапада г. г. ў Вільні адбудзецца зьезд дэлегатаў польскіх літаратурных арганізацый. Апрача дэлегатаў, на зьезд запрошаны ўсе польскія пісьменьнікі.

За апошнія часы ў Вільні адбылася шмат агульна-польскіх зьездаў. Робіцца гэта, відаць, з тэй прычыны, што пытаньне аб Вільні ніяк не ўдаецца канчаткова вырашыць на карысьць Польшчы і таму трэба як мага часьцей дэманстраваць польскасьць Вільні.

Новыя выданьні ў Зах. Беларусі.

«Слова Працы» (№ 4) паведамляе, што гэтымі днямі ў Вільні выходзяць з друку наступныя выданьні: 1) Адрыўны каляндар на 1929 г., 2) М. Гнатышак, з мастацкай прозы сучаснае Намеччыны, 3) «Рунь Венаходу»—зборнік вершаў і прозы паэтаў і пісьменьнікаў Зах. Беларусі А. Бартуля, Н. Арсеньневай, Х. Ільляшэвіча, М. Васілька, Аво-Дзе, Зьвястуна, Машары, Шкадзіча, Камара, Сяргіевіча, Вялецкага і Алесі Ц., 4) «Судны Дзень»—У. Караленкі ў перакладзе В. Грыцэнкі, 5) Каляндар—кніжка на 1929 год., 6) К. Каўцкі. Наймиты ў сярэдніх вякох, 7) Тутэйшыя—драма Я. Купалы ў 3-х актах і 8) Некалькі паасобных раманcаў для сцэны.

«Грамадзянін» (№ 20) паведамляе, што таксама гэтымі днямі выходзяць наступныя кніжкі на беларускай мове: „Казкі для дзяцей, выданьне Знамяроўскага. «Тарас Бульба» Гогаля, пераклад М. Касьцевіча, і арытмэтычны задачнік Р. Астроўскага, выданьне друкарні Клецкіна. Беларуска-польскі слоўнік Друцкага-Падбярэзскага акажацца ў продажы ў сьнежні г. г.

Дэманстрацыя на лекцыі Я. Станісевіча.

„Бел. Крыніца“ (№ 47) паведамляе, што ў нядзелю 14 кастрычніка г. г. ў залі Віленскай Бел. гімназіі Янка Станкевіч выступіў з лекцыяй. Сярод беларускай моладзі пачалося нашыканьне і кіханьне. Урэшце дэманструючая моладзь з песьняй „Ад веку мы спалі“... пакінула залю.

П'яныя навабранцы затрымалі поезд.

«Слова» (№ 239) паведамляе, што варшаўскі поезд спазьніўся ў Вільню з тае прычыны, што навабранцы, якія ехалі з Варшавы, напапіваліся і сталі спрачацца ў Беластоку з чыгуначнікамі. Потым яны павыбівалі шыбы ў поезьдзе і пачалі біць у Беластоку аўрэяў. Сярод публікі пачалася паніка. Жандармэрыя зьвярнулася за вайсковай помаччу. Аддзел войска канваіраваў п'яных навабранцаў аж да Вільні.

Зноў вялікія пажары.

«Дзеньнік Віл.» (№ 238) паведамляе, што ў вёсцы Пярмунцы, Куцэвіцкай вол., выбух вялікі пажар, у часе якога згарэла 12 гаспадарак з жывым і мёртвым інвэнтаром. Раней у вёсцы Шпарлішкі, Плюсскай вол., згарэла ад невядомай прычыны 8 забудаваньняў з збожжам і інвэнтаром.

У ЛІТВЕ.

Выкрыцьцё агента Плечкайціса.

«Слово» (№ 241) паведамляе, што літоўская палітычная паліцыя арыштавала ў Коўні аднаго з выдатных плечкайцісаўцаў Фр. Паўлоўскага, які праз Нямеччыну прыбыў з Вільні ў Коўню. Паўлоўскі зьяўляецца адным з арганізатараў паўстаньня ў Таўрогене. Паўлоўскі паказаў, што літоўскія эмігранты ў Польшчы, як з боку матар'яльнага, так і маральнага знаходзяцца пад апекай польскага ўраду, які штомесячна выдае ім 50000 зл. 22 жніўня г.г. у Вільні адбыўся зьезд эмігрантаў, на які прыбылі эмігранты з розных гарадоў Польшчы, Рыгі і Нямеччыны. Зьезд прыняў рэзалюцыю, згодна якой галоўнай мэтай эмігрантаў зьяўляецца збройнае паўстаньне проці сучаснага літоўскага ўраду і скліканьне другога ўстаноўчага сойму. Плечкайціс цяпер знаходзіцца ў Гародні і камандуе аддзелам эмігрантаў у 115 чалавек.

Галадоўка вязьняў у Ворнях.

У канцэнтрацыйным абозе ў Ворнях (Літва) распачалася галадоўка палітычных вязьняў, якія жадаюць пераводу іх, з прычыны надыходзячай зімы, у іншы, больш адпаведны астрог.

Камуністычная дэманстрацыя ў Вене.

ВЕНА. 19-га кастрычніка перад памяшканьнем краявога суду ў Вене адбывалася камуністычная дэманстрацыя проці фашысцкае клясавае юстыцыі і за вызваленьне арыштаваных у зьвязку з дэманстрацыямі ў Вінэр-Нэйштадце сяброў ЦК кампартыі і пралетарскага камітэту абароны. Паліцыя разагнала дэманстрантаў гумовымі кіямі і арыштавала некалькі чалавек.

Нямеччына пад націскам.

ПАРЫЖ, 22-Х. Наконт перамоў між Пуанкарэ і Чэрчылем «Юманітэ» піша: „Францыя, якая ўсё яшчэ марыць пра гегемонію на эўрапейскім кантынэнце, і Англія, якая імкнецца да кіруючага ўплыву на нямецкую палітыку, спрабуюць затрымаць Нямеччыну ў скане эканамічнага і палітычнага падначаленьня, каб уцягнуць яе ў антысавецкі блёк. Не зважаючы на сур'ёзныя супярэчнасьці, Францыя і Англія ажыцьцяўляюць зараз адзіны фронт».

Польскія прэтэнзіі на Ілукштаншчыну і Латгалію.

Як вядома, панска-польскі ўрад да гэтага часу ня можа пагадзіцца з тым, што захопленая ўжо была ў канцы 1919 году палякамі Латгалія і Ілукштаншчына, была Польшчай згублена ў часе адступленьня ў 1920 годзе. Выкарыстаўшы вайсковы непасьпех пілсудчыны, Латвія акупавала Ілукштаншчыну і Латгалію, якія і ўвайшлі ў склад Латвіі, спачатку, як нібыта нейкая аўтаномная частка, з асобным упаўнаважаным па латгальскіх справах, які жыў у Рэжыцы, а потым—як звычайная латвійская правінцыя.

Польскі ўрад ужо многа раз у працягу апошніх 8 год рабіў спробы дыплёматычнымі захадамі і націсканьнямі на Латвію адабраць ад яе, калі ўжо ня ўсю Латгалію, дык прынамсі хоць-бы Ілукштаншчыну і горад Дзьвінск. Калі Латвія яшчэ ня была вызнана Антантай дэ-юрэ, дык Польшча ставіла варункам, з свайго боку, для гэткага вызнаньня, каб Латвія адмовілася на карысьць Польшчы ад Дзьвінску, Ілукштаншчыны і Лібавы.

Латвія на гэта не згаджалася; перагаворы зацягваліся? Палякі рыхтаваліся зрабіць у Дзьвінску гэткую-ж авантуру, як прарабіў генэрал Жэлігоўскі ў Вільні; становішча у Дзьвінску было дужа напружана. Але зусім раптоўна, нечакана ні для палякаў ні для саміх латыскіх дыплёматаў, Антанта вызнала Латвію дэ-юрэ. Матывы гэтага вызнаньня былі ясныя: Антанта хацела зьменшыць ўражаньне, зробленае на латвійскае жыхарства тым фактам, што Латвія была вызнана дэ-юрэ РСФСР, якая падпісала з Латвіяй мірную ўмову.

Вызнаньне дэ-юрэ з боку Польшчы ўжо ня было вельмі важным для Латвіі і несьці якія-колечы ахвяры за гэткае вызнаньне ўжо ня было ніякага сэнсу, а таму Польшча павінна была вызнаць, што далейшыя спробы праз вызначэньне дэ-юрэ дабіцца пераходу Ілукштаншчыны і Дзьвінску пад Польшчу ўжо ня будуць мець ніякага посьпеху. Таму Польшча, значна пазьней за Антанту і пры тым «заднім чыслом», вызнала, нарэшце, Латвію дэ-юрэ.

Аднак, і вызнаўшы Латвію дэ-юрэ, Польшча ўсё-ж-такі не адмовілася ад прэтэнзій на Ілукштаншчыну. Пры ўсякім выпадку пытаньне гэта зноў падымалася польскімі дыплёматамі. Гэтак было і пры падпісаньні польска-латвійскай умовы аб чыгуначным руху. У 1922 годзе, калі гэтая ўмова падпісвалася, польская камісія па перагаворах у Дзьвінску зноў загаварыла аб Ілукштаншчыне і Дзьвінску. Праўда, на гэты раз палякі пашлі на некаторыя «ўступкі»: яны не вымагалі ўжо ўсяго Дзьвінску, а толькі часткі яго—крэпасьць Дзьвінск і 2-гі Дзьвінскі вакзал, што на Варшаўска-Ленінградзкай чыгунцы; не вымагалі ўжо палякі і ўсяе Ілукштаншчыны, а толькі палову яе: тых 6 валасьцей Ілукштаншчыны, што ляжаць паміж Дзьвінскам і сучаснай польска-латвійскай мяжой на левым беразе Дзьвіны (валасьці: Борненская, Скрудалінская, Саланайская Бароўская, Дзяменская, Калкунская ды добры кавалак сёмай валасьці—Курцумскай). Гэтыя вымаганьні былі тады рашуча адхілены.

Некалькі раз і ў польскай віленскай прэсе і ў дыплёматычных зносінах Польшча зноў падымала гэтыя пытаньні, а таксама і пытаньне аб тым, каб польскім абшарнікам, якія мелі вялізныя маёнткі ў Латвіі, была выплачана ўзнагарода за адабраньне гэтых маёнткаў у зямельны фонд. Аднак, заўсёды, пад націскам левых колаў латвійскага сойму, прэтэнзіі гэтыя адхіляліся.

Цяпер, калі латыская буржуазія, вельмі напалоханая ростам левага работніцкага руху ў Латвіі, шукае сабе паратунку і хаўрусьнікаў, польская дыплёматыя знайшла, што момант падыходзе добры, каб зноў паставіць пытаньне і аб кампэнсацыі абшарнікаў і аб тэрытарыяльных здабытках для Польшчы ў Ілукштаншчыне.

Дзеля таго, што без пратэстаў з боку працоўных ніякіх кампэнсацый Польшчы даць будзе немагчыма, дык у гэтым годзе паведзена была хітра задуманая падрыхтоўка грамадзкае апініі ў Латвіі на карысьць Польшчы. Асабліва апрацоўвалі сацыял-дэмакратаў. У Латвію некалькі разоў прыяжджаў „былы сацыяліст“ Галуўка, наведваўся Недзялкоўскі, нарэшце, запрасілі прадстаўнікоў латвійскіх эсдэкаўскіх прафэсыянальных хаўрусаў у экскурсію па Польшчы.

Адначасова з «апрацоўкай» эс-дэкаў, польская дыплёматыя, не без дапамогі латыскае, апрацоўвала гандлёва-прамысловыя колы ў Латвіі.

Былі арганізаваны выступленьні лібаўскіх прамыслоўцаў, якія зьярталіся і да ўраду Латвіі і да Лігі Нацый з патрабаваньнем, каб Літва дагаварылася з Польшчай у справе чыгуначнага руху па Лібава-Роменскай чыгунцы.

Выступленьні лібаўскіх прамыслоўцаў Польшча выкарыстала і супроць Літвы і супроць самое Латвіі, бо гэтымі выступленьнямі вельмі сапсавала і без таго дужа нацягнутыя латыска-літоўскія ўзаемаадносіны.

Сёньня яшчэ няма фактараў, з якіх ужо відаць было-б аб хуткіх тэрытарыяльных уступках з боку латвійскага ўраду, але час вырашэньня гэтага пытаньня набліжаецца, бо ў хуткім часе канчаецца тэрмін латыска-польскае часовае ўмовы аб чыгуначных зносінах, і палякі зноў упіраюцца і не жадаюць узнавіць дагавор на старых варунках.

І Польшча і Латвія, з боку этнаграфічнага, вельмі мала маюць падстаў спрачацца з-за Ілукштаншчыны і асабліва з-за шасьці пералічаных валасьцей, бо большасьць жыхарства гэтых валасьцей складаецца з беларусаў; шмат тамака ёсьць расейцаў.

Латвія лёгка магла-б спыніць усе дамаганьні палякаў на гэтыя 6 валасьцей, калі-б вяла разумную палітыку ў беларускім пытаньні і калі-б абаперлася ў гэтых валасьцёх на лёяльную беларускую меншасьць, якая ў сваім змаганьні з «працай» мясцовых ксяндзоў і польскіх абшарнікаў шукала дапамогі латвійскай грамадзкасьці, ураду і сойму. Аднак, замест падтрымкі беларусаў, латвійскае чорнасоценнае і шавіністычнае чынавенства не знайшло нічога больш лепшага, як ударыць па маладому беларускаму нацыянальна-культурнаму руху ў Латвіі «беларускім працэсам», які разбурыў цэлы шэраг беларускіх культурна-асьветных таварыстваў («Бацькаўшчына» і яе 10 аддзелаў), зачыніў 2-ю беларускую гімназію ў Люцыне, беларускую сельска-гаспадарчую школу ў Краслаўцы, прыпыніў на 2 гады працу Беларускага аддзелу, пасадзіў у турму на лаўку цэлы шэраг актыўнейшых культурных дзеячоў беларускіх у Латвіі і г. д.

Цяпер, з вялікімі высілкамі, беларусы ледзь-ледзь апраўляюцца ад гэтага разгрому, але ўсё яшчэ ня здолелі зьвярнуць сабе таго маштабу працы, у якім яна наладжана была ўжо чатыры гады таму назад.

Дзьвінчук.

ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

367 тыс. рублёў—на электрыфікацыю.

Бабруйск, 23-Х. З кожным годам шырыцца і шырыцца справа электрыфікацыі на Бабруйшчыне. **На наступны год на справу электрыфікацыі акругі выдаткавана будзе 367 тысяч рублёў.** У гэтай суме значнае месца займае вясковая электрыфікацыя. **Мяркуецца пабудова двух электрычных станцый у сельскай мясцовасьці** (Чырвоная Слабада і Ціхінічы) на гэтую мэту будзе выдаткавана каля 50 тысяч рублёў грошай.

У сучасны момант вядзецца значнае пераабсталяваньне парыцкай районнай электрычнай станцыі. На канчатковае яе пераабсталяваньне ў бягучым гаспадарчым годзе будзе выдадзена 38 тысяч рублёў. Мяркуецца яшчэ электрыфікаваць належачае да гаспадарчага ўпарадкаваньня мястэчка Глуск.

У значнай меры будзе пашырана і адрамантавана жлобінская электрычная станцыя, на што будзе выдаткавана 90 тысяч рублёў. Праца па пашырэньню і рамонту бабруйскай элекрастанцый будзе каштаваць 170 тысяч рублёў, слуцкай—8 тысяч рублёй, рагачэйскай—12 тысяч рублёў і стара-дарожскай—5 тысяч рублёў і г. д.

Такім чынам на сельскую электрыфікацыю з агульнай сумы, вызначанай на электрыфікацыю Бабруйшчыны, пойдзе 92 тысячы і на электрыфікацыю гораду—285 тысяч рублёў.

Самалёт „Школьнік“.

ВОРША, 23-Х. З сёньняшняга дню і па 20 лістапада акруговы інспэктарыят абвясьціў месячнік-кампанію па сбору сродкаў на пабудову навучальнага самалёту Авіяхіму «Школьнік».

Уся гэта кампанія пройдзе пад знакам узмацненьня абароны СССР праз арганізацыю АСО-Авіяхіму і павялічэньня яго шэрагаў. Для гэтага ва ўсіх школах, праф-школах, тэхнікумах і сельска-гаспадарчай акадэміі будзе разгорнута шырока прапаганда аб задачах і мэтах, як самой кампаніі, так і задачах АСО-Авіяхіму і школы ў сувязі з абаронаю нашай краіны.

Арганізацыя АСО-Авіяхіму прыме ў гэтай кампаніі самы актыўны ўдзел. Шляхам пастаноўкі інфармацыйных дакладаў на сходах вучняў аб працы АСО-Авіяхіму і яго задачах. У час правядзеньня месячніка будуць рабіцца выклікі праз друк пасобных таварышоў і апавяшчэньні аб падпісаўшыхся.

Прызыў 1906 г. скончыўся.

Гомель, 23-Х. Прызыў 1906 г. скончыўся. Прызыў прайшоў здавальняюча. Акруговы вайсковы камісарыят распачаў падводзіць вынікі прызыву. Біржа працы пачала замен месцаў, асоб, якія ідуць па прызыву ў Чырвоную армію, дэмабілізаванымі чырвонаармейцамі. Ужо назначана да 40 чалавек.

ПРОВАДЫ ПРЫЗЫЎНІКОЎ.

Крупкі, 20-Х. У сельсавецкім цэнтры—вёсцы Ухвала напярэдадні ўходу прызыўнікоў у Чырвоную армію—сельсавет зрабіў вечар провадаў, на які прышлі прызыўнікі трох вёсак—Ухвала, Чарнасава і Нікалаеўка. На вечары быў зроблен даклад аб задачах прызыўнікоў, уходзячых у Чырвоную армію і тых ганаровых абавязкаў, якія на іх ускладаюцца. Выступаючыя прызыўнікі запэўнілі, што ў армію пойдуць бяз п'янкі, дэбашыру і боек і што апраўдаюць ускладзеныя на іх абавязкі.

Перакідка настаўнікаў шкодзіць працы.

(Плешчаніцкі раён, Меншчына).

Заўважана, што там, дзе настаўнік упэўнен у сваім месцы, праца ідзе звычайным тэмпам па загадзя складзенаму пляну.

Ня так стаіць справа ў школах, дзе настаўнік або няўпэўнен у сваім месцы, або дзе ён чакае 2-га камплекту.

Так, напрыклад, настаўнік Задроздзеўскай школы да гэтага часу амаль не вядзе працы, а калі што і робіць, дык толькі павархоўна, бо яшчэ з пачатку навуковага году ён атрымаў перавод у другую школу, але па загаду райінспэктара астаўлен на старым месцы да часу прыезду новага настаўніка, які чамусьці не зьяўляецца.

Настаўнік Людвінскай школы, атрымаўшы весткі, што ў яго школу назначан у дапамогу яму другі настаўнік, распрацаваў плян заняткаў толькі на дзьве групы і да гэтага часу чакае ўсё другога настаўніка; гэтае-ж «чаканьне» значна шкодзіць нармальным заняткам.

У Крайскай школе прыкмячаецца некаторае зацішша ў адносінах колькасьці вучняў у параўнаньні з мінулымі гадамі, што, памойму, тлумачыцца ня пэўнасьцю настаўнікаў у сваіх месцах.

Шматгадовая практыка паказала, што школьная і пазашкольная праца пастаўлена добра там, дзе настаўнік шмат гадоў працуе на адным месцы і ўпэўнен, што ён не будзе зрушан.

Аўрот.

Ячэйка „П. Н.“, прачніся!

(М. Смалявічы).

Мінулы год ячэйка, можна лічыць, спала; прачнулася толькі на такі тэрмін, каб залажыць (за ўвесь год!) на ўсяму раёну 6 вясковых ячэек.

Прымаючы пад увагу, што лік няпісьменных па раёну вялікі, што культурнай рэвалюцыі пры няпісьменнасьці ня зробіш, трэба ячэйку раённага маштабу зрабіць больш актыўнай.

Мэтадам наданьня ячэйцы актыўнасьці ў лічу перавыбары непрацаздольнага бюро.

На чале стаіць т. Ткачова, асоба хоць і з вышэйшай адукацыяй, але... без ініцыятывы, асоба з абмежаванымі арганізацыйнымі здольнасьцямі.

Каго тычыцца, зьвярнеце на гэта зьявішча ўвагу. Чакаем. П. А. М.

ДЭМАБІЛІЗАВАНЫЯ ЧЫРВОНААРМЕЙЦЫ ПАСЫЛАЮЦЦА НА ПРАЦУ.

Гомель, 23-Х. 22-га кастрычніка біржа працы накіравала на працу на фабрыку „Днепр“ 50 чал. 1-га лістапада адбудзецца чарговая пасылка рабочае сілы. Пры данай пасылцы будуць пасланы выключна дэмабілізаваныя чырвонаармейцы.

НОВАЯ КАСА АШЧАДНАСЬЦІ.

Гомель, 22-Х. Сетка кас ашчаднасьці на прадпрыёмствах пашыраецца. У сучасны момант цэнтральная каса ашчаднасьці арганізуе касу на дзяржаўным конскім заводзе. Гэтая каса будзе таксама абслугоўваць рабочых саўгасу і сялян, якія жывуць блізка ля заводу.

СТАН ПАСЕВАЎ ЗДАВАЛЬНЯЮЧЫ.

Гомель 22-Х. Стан пасеваў у акрузе здавальняючы. Водлуг даных экспэртнай камісіі, стан пасеваў расцэньваецца наступным чынам: азімае жыта—3,2 бала, азімая пшаніца—3,2 бала.

ЖАНЧЫНЫ-МІЛІЦЫЯНЭРЫ.

Мазырскі акруговы адм. аддзел у першы раз назначыў на пасаду міліцыянэраў 2-х жанчын—т. т. Бэрковіч і Брадзянскую, якія прыступілі да працы.

АДЧЫНІЛІ ЯСЬЛІ.

БАРЫСАЎ, 22-10. Пры заводзе імя «Домбаля» гэтымі днямі адчыніліся ясьлі на 10 дзяцей. Ясьлі працуюць 9-10 гадзін у дзень. З часам гэтыя ясьлі мяркуецца пашырыць.

У ВОРШЫ БУДЗЕ КАСЬЦЯМОЛЬНЫ ЗАВОД.

Ворша, 19-Х. У зьвязку з пабудовай у Воршы бэконнай фабрыкі—будзе вялікая колькасьць касьцей, а пагэтаму намечана пабудаваць яшчэ і касьцямольны завод. Завод будзе перапрацоўваць за год 600.000 пудоў касьцей. Будзе выпрацоўвацца тры прадукты—касьцяная мука, клей і сала. Выпрацоўка гэтай прадукцыі будзе разьмяркоўвацца наступным чынам: касьцяной мукі 4500 тон, 1570 тон клею і 510 тон касьцанога сала. Завод разьлічаны на электраэнэргію Асінаўскай электрастанцыі, а апалам для тэхнічных мэт—будзе служыць мясцовы торф, які ляжыць недалёка ад месца пабудовы заводу ў колькасьці мілёну тон. Каштоўнасьць пабудовы заводу разьлічваецца на 1350 тысяч рублёў.

Дзяржплян ВСНГ БССР зацьвердзіў праэкт пабудовы заводу. Зараз праэкт разглядаецца ў вышэйшых установах СССР. Па апошніх вестках прамсэкцыя Дзяржпляну СССР пастанавіла ўключыць пабудову заводу ў кантрольныя лічбы на 1928-29 г.

ВУЧНІ ПАДПІСВАЮЦЦА НА ПАЗЫКУ.

КРУГЛАЕ, 19-Х. Вучні Ліхініцкай пачатковай школы падпісаліся на пазыку ў суме 15 рублёў і адначасова пастанавілі весьці агітацыйную працу сярод сваіх бацькоў па распаўсюджваньні пазыкі.

Спыняем гандаль сьпірытусовымі напіткамі.

Гомель, 23-Х. Акргандаль узьняў хадайніцтва перад прэзыдыумам акрвыканкому аб забароне рэалізацыі хлебнага віна праз усе рабочыя кааперытывы акругі, а таксама праз магазыны кааперацыі інвалідаў.

У памянёных пунктах продаж хлебнага віна праводзіцца выключна праз крамы Цэнтрасьпірту. Прычым водпуск хлебнага віна прыватным гандлярам павінен быць забаронен. Адначасова з гэтым будзе забаронен продаж розных сьпірытусовых напіткаў, у тым ліку і піва, на ўсіх сходах, у грамадзкіх садох, тэатрах, кіно, клюбах і г. д.

Сьпірытусоваму заводу прапанавана разьмеркаваць свае крамы па горадзе такім чынам, каб ня было крам у пунктах, сумежных з прамысловымі прадпрыемствамі.

Насенны фонд для беднаты.

Бабруйск, 20-Х. Да яравой пасяўной кампаніі наступнага году, пры камітэтах сялянскай узаемадапамогі для здавальненьня бядняцкага насельніцтва пасяўным матар'ялам, мяркуецца арганізаваць насенны фонд у 333 тоны.

2-гі Ўсебеларускі зьезд т-ва „Прэч няпісьменнасьць“.

ЯК ПРАЦАВАЎ ЦЭНТРАЛЬНЫ САВЕТ Т-ВА „П. Н.“.

Таварыства «Прэч Няпісьменнасьць» існуе ў БССР толькі з 1924 году. З самага пачатку свайго існаваньня т-ва шырока разгарнула сваю працу. Праца праводзілася стыхійна, бяз пляну, без кіраўніцтва і на мясцох, без вучоту і пры адсутнасьці адзінага кіруючага рэспубліканскага цэнтру.

Першы зьезд т-ва «П. Н.», які адбыўся ў 1926 годзе, падагуліў праробленую працу, вызначыў далейшыя задачы т-ва і абраў кіруючы асяродак—Цэнтральны Савет.

Сваёй галоўнай задачай т-ва лічыла зьнішчэньне няпісьменнасьці і малапісьменнасьці сярод дарослага насяленьня і падлеткаў. Апроч таго, таварыства няўхільна дапамагала дзяржаўным органам у справе культурнага будаўніцтва.

Гэтыя задачы мы пачалі выконваць толькі ў 1926-27 годзе.

Перад т-вам, у зьвязку з гэтым, паўсталі наступныя задачы: арганізацыйнае афармленьне т-ва; накіраваньне штодзённай працы т-ва на шляху ліквідацыі няпісьменнасьці і малапісьменнасьці і інш.

У выніку прынятых захадаў аказаліся наступныя дасягненьні: кіраўніцтва акруговымі саветамі т-ва ўжо больш-менш наладжана; на некаторых акругах (Віцебск, Бабруйск, Менск), дзякуючы добраму кіраўніцтву, нізавыя ячэйкі шырока разгарнулі выхаваўчую і арганізацыйную працу; праведзены перавыбары акрсаветаў т-ва ў шасьці акругах і ў частцы раёнаў.

Пляновасьці ў працы акруговых саветаў, за выключэньнем некалькіх акруг, ня было. Адсутнічала і кіраўніцтва ячэйкамі. Вынікам гэтага зьявіўся распад ячэек (Ворша, Мазыр, Гомель). Пры такіх абставінах лікавага ўзросту членаў т-ва, зразумела, чакаць ня прыходзілася. Аднак, апошні месячнік паказаў, што колькасьць членаў т-ва можна павялічыць, што працу т-ва можна паставіць на належную вышыню. Асабліва гэта відаць з месячніка, праведзенага ў Віцебшчыне, Полаччыне і Магілеўшчыне. Чарговай нашай задачай павінна быць—павялічэньне арганізацый ў два разы.

Цэнтральны Савет узяў у сваёй працы напрамак, па якому павінна пайсьці праца ўсяго т-ва. Яна складаецца з грамадзкага кантролю над працай, якую праводзяць органы НК Асьветы, прафсаюзы і кааперацыя. Вядзецца і самастойная праца Ц. Савету. Яна складаецца: з арганізацыі пунктаў па ліквідацыі няпісьменнасьці, арганізацыі школ малапісьменных і груп індывідуальнага навучаньня.

З сёлетняга году праца т-ва праводзіцца ў пляновым парадку. Складзен рэспубліканскі плян па зьнішчэньні няпісьменнасьці. Гэта значна дапаможа нізавым арганізацыям у складаньні пляну іх працы.

Месячнік «За грамату» праходзіў не па ўсіх акругах аднолькава.

Трэба адзначыць, што месячнікі значна паднімаюць грамадзкую актыўнасьць, падводзяць матар'яльны грунт пад працу т-ва і павялічваюць колькасьць сябров.

СУМНЫЯ ЛІЧБЫ.

Усяго ў БССР 1836000 няпісьменных. Мужчын—556000, жанчын—1280000.

Самы пісьменны акруговы горад у Беларусі—Мазыр (86,1 проц. пісьменных). Самы няпісьменны — Полацак (79,6 проц. пісьменных). Самая няпісьменная акруга ў Беларусі—Мазырская (40,7 проц. пісьменных). Самая пісьменная—Віцебская (57,4 проц. пісьменных).

Самы пісьменны саюз—Нарсувязі (0,4 проц. няпісьменных). Самы няпісьменны—Нархарч (26,3 проц. няпісьменных). Саюз працасьветы мае 2,5 проц. няпісьменных.

Насяленьне БССР нясе вельмі малыя выдаткі на мерапрыемствы па ліквідацыі няпісьменнасьці. У сярэднім [illegible]

...крокамі наперад. У апошні час гэта актыўнасьць зьменшылася, бо тыя магчымасьці, якія былі ў справе скарыстаньня грамадзкасьці па ліквідацыі няпісьменнасьці, не ажыцьцяўляюцца.

У працы па ліквідацыі няпісьменнасьці не было ўвязкі з органамі НК Асьветы і іншымі грамадзкімі арганізацыямі, якія гэту працу праводзілі. Мэтадычнага кіраўніцтва працай лікпунктаў зусім ня было. Ячэйкі пастаўлены перад пытаньнем: як быць далей?

Пэрспэктыўны плян, які разасланы па нізавых арганізацыях т-ва «П. Н.», прадугледжвае сыстэматычную і пляновую працу па дапамозе дзяржаўным органам з боку т-ва «П. Н.» і прафсаюзных арганізацый. Гэты плян на мясцох неабходна перарабіць, у кожным выпадку прыстасоўваючы яго да мясцовых, гаспадарчых, эканамічных і іншых умоў.

Максімум увагі неабходна зьвярнуць, зразумела, на тыя раёны ці населеныя пункты, дзе жыве частка працоўных, удзел якіх у сацыялістычным будаўніцтве патрэбен у першую чаргу. У зьвязку з гэтым, пры разгортваньні сеткі лікпунктаў трэба ў першую чаргу прыняць пад увагу запатрабаваньні дапрызыўнікаў, перамэннікаў, сяброў КСМ, членаў прафсаюзаў, батракоў і інш., каб іх абслужыць у першую чаргу.

Цэнтральнае месца ў правядзеньні працы па ліквідацыі няпісьменнасьці павінна заняць нізавая ячэйка, раён. Трэба паставіць справу так, каб кожная ячэйка, кожны сябра т-ва «ПН» не застаўся без удзелу ў справе ліквідацыі няпісьменнасьці. Кожны павінен мець сваё заданьне, свой абавязак і сваё месца.

Праца райсаветаў павінна складацца з наступнага: збор сродкаў, выяўленьне няпісьменных, вылучэньне ліквідатараў, вызначэньне сеткі лікпунктаў, штодзённае кіраўніцтва лікпунктамі, збор вопыту ў правядзеньні працы і абмен ім з іншымі раёнамі.

Згодна пляну, т-ва «ПН» штогодна павінна ахапіць 22-24 тысячы няпісьменных і ад 2 да 6 тысяч малапісьменных. Для выкананьня гэтага неабходна сваечасова падрыхтоўвацца да пачатку навучальнага году. З такой падрыхтоўкаю, якая была сёлета праведзена ў Воршы і Гомелі, трэба рашуча і сурова змагацца.

ШТО ПАСТАНАВІЎ ЗЬЕЗД.

Рашучым мерапрыемствам трэба лічыць увядзеньне ўсеагульнага навучаньня. Т-ва «ПН» павінна прыняць у гэтай справе актыўны ўдзел, каб адчыніць лікпункты і школы малапісьменных там, дзе сетка іх да гэтага часу разгорнута слаба.

Апроч непасрэднай працы, т-ва «ПН» павінна садзейнічаць усім асобам і ўстановам у ліквідацыі няпісьменнасьці, прыцягваючы да гэтай справы ўсіх культурных працаўнікоў гораду і вёскі.

Перад пачаткам і канцом навучальнага году праводзіць агітацыйныя кампаніі.

У гарадах для правядзеньня практычнай працы выкарыстоўваць студэнцтва.

Перад кожным райсаветам і акрсаветам пастаўлена заданьне павялічыць т-ва да наступнага зьезду на 100 пр.

Усе сродкі, якія ёсьць у акруговых саветах, выкарыстоўваць выключна на ліквідацыю няпісьменнасьці пераважна ў вёсцы.

Ц. Савету выдаць літаратуру, неабходную для працы т-ва.

Галоўнай задачай т-ва зьезд лічыць абсалютную ліквідацыю няпісьменнасьці сярод батракоў, дапрызыўнікаў, сяброў прафсаюзаў, рабочых, жанчын-дэлегатак, зьвярнуўшы асаблівую ўвагу на арганізацыю лікпунктаў у саўгасах і калектыўных гаспадарках і арцелях.

Перад прафсаюзамі пастаўлена пытаньне аб рэгулярным адлічэньні 10 проц. з культфонду на ліквідацыю няпісьменнасьці.

Пастаўлена пытаньне перад насяленьнем аб адлічэньні часткі сродкаў з самаабкладаньня [illegible]

ВЫТВОРЧЫ ПЛЯН Т-ВА „П. Н.“

[illegible]

НОВЫ СКЛАД ЦС ТАВАРЫСТВА „П. Н.“

[illegible]

ДА ЎСІХ РАБОЧЫХ, ПРАЦОЎНЫХ СЯЛЯН, ДА ЎСІХ КУЛЬТУРНА-АСЬВЕТНЫХ, НАВУКОВЫХ І ГРАМАДЗКІХ ПРАЦАЎНІКОЎ БССР.

[illegible]

Вынікі ўкамплектаваньня пэдтэхнікумаў.

Яшчэ задоўга да пачатку прыёму ў навучальныя ўстановы Народны Камісарыят Асьветы атрымаў дырэктывы аб павялічэньні ў нашых навучальных установах пралетарска-бядняцкага ядра. Неабходна было ўлічыць складанасьць абставін нашага сучаснага моманту на гаспадарчым і культурным фронтах у сувязі з лёзунгамі культурнай рэвалюцыі.

Адной з галоўных задач было: павялічыць ядро рабочых і беднейшага сялянства.

Народны Камісарыят Асьветы пільна сачыў за ходам укамплектаваньня ўсіх навучальных установаў і асабліва пэдтэхнікумаў, куды найбольш імкнецца прабрацца ненадзейная нам частка як у горадзе, так і на вёсцы. Варожыя нам элементы пачынаюць траціць надзеі пападаць у індустрыяльныя тэхнікумы, бо там і да гэтага году быў фільтр значна стражэйшы, чым у пэдтэхнікумах. Сёлета ўпяршыню практыкавалася курыяльная сыстэма па прыёму ў навучальныя ўстановы. Для многіх пэдтэхнікумаў вызначаная колькасьць месц для рабочых і сялян была зусім адпаведная, а для некаторых прышлося даць дадатковыя месцы, каб задаволіць жаданьне вучыцца дзецям рабочых і беднейшага сялянства.

КРЫХУ СТАТЫСТЫКІ.

Усяго было падана заяў у пэдтэхнікумы 2984—на паўтысячы больш, чым у мінулым годзе; з іх вызвалены ад іспытаў 2496 асоб; дапушчана да іспытаў—427; не дапушчана—56 асоб; не зьявілася і ўзялі свае дакументы назад—80 асоб. Патрэбна было прыняць 1175 асоб. Прынята 1183 чал. У гэтым ліку мужчын прынята 544, ці 46 проц., жанчын—639, ці 54 проц.

Па сацыяльнаму становішчу прынятыя падзяляюцца: рабочых і іх дзяцей—333, ці 28,2 проц., сялян і іх дзяцей—535, ці 45,1 проц., выхаванцаў дзіцячых дамоў—41, ці 3,5 проц., служачых і іх дзяцей—200, ці 16,6 проц., саматужнікаў—63, ці 5,3 проц. і іншых—14, ці 1,3 проц.

Калі параўнаць сацыяльны склад прыёму ў гэтым годзе з папярэднім, то мы будзем мець такія вывады: група рабочых і іх дзяцей павялічылася з 17,4 проц. да 28,2 проц., па групе сялянскай мы атрымалі, хоць і малое, але зьніжэньне—з 47,1 проц. да 45,1 проц. Калі ўзяць групу рабочых і сялян разам у адносінах да мінулага году, то будзем мець такі вынік: летась гэта група складала 64,5 проц., а ў гэтым годзе—73,3 проц., як бачым, павялічэньне на 8,8 проц., а калі дадаць 3,5 проц. вых. дзіцяч. дамоў, то будзе 12,3 проц.

Каб закончыць з сацыяльным складам трэба яшчэ падкрэсьліць, што райвыканкомы ў гэтым годзе куды больш сур'ёзна аднесіліся да заверкі анкет. Але цяпер пашырылася другое зьявішча. Дзеці больш заможнае часткі сялянства практыкуюць рабіць папраўкі ў анкетах. Так, напрыклад калі ён мае 25 гэктараў зямлі, дык пасьля 2-х ставіць коску і атрымоўваецца 2,5; другія патрапляюць лоўка падклеіць кавалак паперы на 3 пытаньні, якія выяўляюць яго сацыяльны твар. Прыймовыя камісіі ўсе гэтыя штукі добра ведаюць і выкрываюць, а іншы раз, калі памылкова і прапусьцяць, дык гэта выяўляецца ў працэсе працы. Так у вёсцы.

У гарадох назіраецца другое зьявішча. Тут у сыстэму ўвайшло так. Як толькі сын ці дачка гандляра ці кулака вучыцца ў 7-годцы, то з 6-й клясы яна ці ён пакідае бацьку і едзе ад яго далей у мястэчка ці горад і пераходзіць на ўтрыманьне якога колечы родзіча, абавязкова служачага, члена прафсаюзу, або чырвонаармейца і тады ўжо ідзе па другім сацыяльным паходжаньні.

МАТАР'ЯЛЬНАЕ СТАНОВІШЧА ПРЫНЯТЫХ.

Мала набраць добры сацыяльны склад, але яго трэба яшчэ і замацаваць.

Якія пэрспэктывы мы маем для захаваньня сацыяльнага складу прынятых?

Трэба сказаць, што ня зусім спрыяючыя.

У мінулым годзе на 2927 асоб, якія навучаліся ў пэдтэхнікумах, было 1578 стыпэндый, што складала 53,91 проц., а калі прыняць пад увагу, што 20 проц. ад агульнага ліку праводзілася драбленьне, што складала яшчэ 316 паўстыпэндый, то разам задавальвалася 1894 студэнты.

Стыпэндыя ў мінулым годзе была для студэнтаў пэдтэхнікумаў Менску, Віцебску і Гомелю 15 руб., а ў гэтым годзе—20 руб., у другіх гарадох была 13 руб., а цяпер—18 руб. Акрамя таго, стыпэндыі вылічваліся толькі на 11 месяцаў, а з гэтага году—на 12 месяцаў. Гэта надзвычайна вялікія дасягненьні ў сэнсе матар'яльнага забесьпячэньня студэнцтва.

Правільна ўзяты напрамак на стварэньне нармальных умоў для вучобы. Але гэтыя мерапрыемствы значна павысілі стыпэндыяльны фонд, які асыгнаваны бюджэт, значна адбіўся на колькасьці стыпэндый, а ў дадатак да ўсяго гэтага НКА з гэтага году даў загад усім пэдагагічным тэхнікумам не дазваляць рабіць драбленьне стыпэндый. Для адных, якія атрымоўваюць, яно надта добра, а для другіх—зусім кранна, бо яны прымушаны кінуць вучобу і ехаць на працу да бацькоў.

Якія пэрспэктывы мы маем у гэтым напрамку?

1. Агульны лік студэнтаў у пэдтэхнікумах узрос з 2927 асоб да 3730, з іх 1183 новага прыёму, а ў гэтым ліку 612 асоб зусім пралетарска-бядняцкае часткі, якія маюць права на атрыманьне стыпэндый, а калі дадаць 250 асоб беднейшых сялян, якія плацяць рубель, ці 2, а многія і менш рубля, то лічба павялічваецца, тады як лік стыпэндый застаецца бяз зьмены.

Неабходна яшчэ раз перагледзець стыпэндыяльны фонд і прынцыпы задавальненьня стыпэндыямі студэнтаў пэдтэхнікумаў і дазволіць яшчэ і на гэты год раздрабіць некаторы процант стыпэндый, што дасьць магчымасьць затрымаць пажаданы нам сацыяльны склад студэнтаў і мець пэўны кадр настаўнікаў.

Мы маем 3730 студэнтаў—на 833 больш, чым у мінулым годзе. На гэты лік ёсьць і ўжо разьмеркавана 1730 стыпэндый, што складае да агульнага ліку студэнтаў 46,38 проц.; калі браць без драбленьня, то зьменшана на 7,53 проц., а калі з драбленьнем, то на 16,04 проц. у параўнаньні з мінулым годам, гэта тады, як рабочых і іх дзяцей, батракоў, выхаванцаў дзіцячых дамоў, сялянскай беднаты на першым курсе павялічылася на значны процант. А калі ўзяць яшчэ пад увагу, што для тых студэнтаў, якія ўжо атрымліваюць стыпэндыі — старэйшыя курсы, а ім патрэбна 1408, застаецца для I курсу 322 стыпэндыі на 1183 асоб, што складае 27,13 проц. Такога проценту далёка ня хопіць забясьпечыць нават тых, якія бацькоў ня маюць. Адгэтуль выхад: альбо асыгнаваць патрэбную колькасьць стыпэндый, а такіх, каб давесьці толькі да процантнага забесьпячэньня, як было ў мінулым годзе без драбленьня 53,91, патрэбна дадаткова яшчэ 540 стыпэндый, што на год складае 123.120 р.; гэта толькі для пэдтэхнікумаў; а калі браць і для іншых тэхнікумаў, то патрэбна 971 стыпэндыя, ці 263.076 рублёў.

На такую суму выдаткаў разьлічваць цяжка, бяручы пад увагу, што бюджэт ужо складзен і ў працэсе канчатковага афармленьня ў Саюзным СНК; але, хоць частку гэтых выдаткаў трэба дадаць.

Народны Камісарыят Асьветы некаторыя крокі ўжо прыняў. Сваёй пастановай ад 11-Х г. г. прапанаваў усім кіраўнікам навучальных установаў разам з стыпэндыяльнымі камісіямі перагледзець стыпэндыятаў на старэйшых курсах у бок скарачэньня для павялічэньня ліку стыпэндый для 1 курсу.

Зроблена пераразьмеркаваньне ліку стыпэндый паміж асобнымі ўстановамі, кіруючыся сацыяльным складам студэнтаў.

Адменена дабаўка звыш поўнай стыпэндыі для выхаванцаў дзіцячых дамоў, маючы на ўвазе, што каштарысам г. г. прадбачыцца абмундыраваньне для іх.

Але ўсё гэта дасьць нязначныя вынікі.

Каб задаволіць хоць палавінным разьмерам стыпэндый тых, каму яна неабходна, трэба раздрабіць 33 проц. але гэта будзе вялікі процант драбленьня. НКА ўзьняў пытаньне перад адпаведнымі органамі аб дазволе драбленьня на 20 проц., што дасьць магчымасьць задаволіць стыпэндыямі ў пэдтэхнікумах на 54,8 проц. агульнага ліку студэнтаў, супроць мінулагодніх 63,12 проц.

Каб зьнішчыць гэтую няроўнасьць, трэба на гэты год дапусьціць драбленьне стыпэндый 20 проц.

ВЫВАД.

Дырэктыва партыі аб павялічэньні ядра рабочых у пэдагагічных тэхнікумах выканана: замест 17,4 пр. у мінулым годзе прынята 28,2 пр.—у гэтым.

Прапарцыянальна зьменшыўся лік яўрэйскай нацыянальнасьці і беларускай за лік павялічэньня польскай і іншых нацыянальнасьцяў.

Нязначна павялічан процант членаў і кандыдатаў КПБ 0,3 проц. і зьменшыўся лік прынятых камсамольцаў і піянэраў, хоць агульная колькасьць прынятых у гэтым годзе значна большая, чым у мінулым годзе.

Выяўлены новыя мэтады варожых нам сацыяльных праслоек, якія ідуць у наступ акольным шляхам. Усё гэта трэба мець на ўвазе і ўлічыць пры ўкамплектаваньні на будучы год.

Ал. Аніхоўскі.

РЫХТУЕМСЯ ДА ПЕРАВЫБАРАЎ САВЕТАЎ.

ЗА КЛЯСАВА ВЫТРЫМАНЫ І ПРАЦАЗДОЛЬНЫ САВЕТ!

МЕРАПРЫЁМСТВЫ ПА ПЕРАВЫБАРАХ САВЕТАЎ.

З дакладу тав. Хацкевіча на пасяджэньні Цэнтральнай Выбарчай Камісіі пры ЦВК БССР.

[illegible]

...надкі, калі які-небудзь кулак, былы паліцэйскі, або прадстаўнік рэлігійных культаў пазбаўлены выбарчых правоў, ён, не галасуючы, застаецца на сходзе і робіць шкодныя ўплывы: групаваў вакол сябе заможнае сялянства, высоўваў кандыдатуры, прымаў актыўны ўдзел у абгаварэньні кандыдатур, аказваў уплыў запужваньнем адсталых беднякоў.

Зараз мы ставім пытаньне аб тым, каб тыя асобы, якія ня маюць права выбару ў саветы, якія пазбаўлены, на падставе Канстытуцыі, выбарчых правоў, не маглі прымаць ніякага ўдзелу ні ў вылучэньні кандыдадур, ні ў абгаварэньні іх, каб яны наогул ня ўдзельнічалі ў выбарах у саветы, як пазбаўленыя выбарчых правоў.

ПАВЯЛІЧЫЦЬ КОЛЬКАСЬЦЬ АБРАНЫХ ЖАНЧЫН У САВЕТЫ.

Актыўнасьць жанчын, сялянак і работніц у апошнія гады надзвычайна ўзрасла. Мы маем шырокі актыў падрыхтаваных работніц і сялянак у саветах і грамадзкіх арганізацыях, дэлегатак—у камісіях, сялянак—па вёсцы і ў горадзе, работніц—у сэкцыях і г. д.

...жыцца на месцы, на падставе тых правоў і абавязкаў, якія яму дадзены па палажэньню, павінен быць асноўным дакладчыкам на сходзе. Трэба, каб старшыня сельсавету ў сваім дакладзе высьвятляў работу самога савету і дасягненьні яго работы, не хаваючы памылак у сваей рабоце, каб гэта работа была ўсебакова абгаворана ў парадку дзелавой крытыкі выбаршчыкаў.

Зразумела, што могуць быць пастаўлены даклады і райвыканкомаў, і акрвыканкомаў, і, нават, некаторых камісарыятаў, напрыклад, Наркамзему, але трэба каб гэтыя даклады не затушоўвалі асноўных дакладчыкаў ад сельсавету.

АЖЫВІЦЬ ПРАЦУ РЭВІЗІЙНЫХ КАМІСІЙ.

Мне здаецца, каб ажывіць работу рэвізійных камісій і дабіцца рэгулярнай справаздачнасьці па выкананьню наказаў, неабходна прыцягнуць рэвізійныя камісіі апрача праверкі фінансаў і да праверкі выкананьня наказаў выбаршчыкаў і пастаноў раённых зьездаў саветаў з адпаведнымі садакладамі сваім выбаршчыкам.

...сваё працы і дачай адказаў на запытаньні прадстаўнікі ўстаноў, ведамстваў і арганізацый, дзейнасьць якіх закранае найбольш жыцьцёвыя інтарэсы выбаршчыкаў данага ўчастку (каморнікі, аграномы, настаўнікі, лясьніцтвы, мэдыцынскія і вэтэрынарныя працаўнікі, каапэратывы, камітэты сялянскіх т-ваў узаемадапамогі, дзяржаўныя прадпрыемствы, саўгасы і г.д.)

Акруговыя і раённыя выканаўчыя камітэты, апрача справаздач на зьездах саветаў і пленумах саветаў і выканаўчых камітэтаў у максымальна магчымай меры павінны таксама рабіць справаздачы непасрэдна перад выбаршчыкамі, вызначыўшы на падставе вучоту мясцовых умоў тыя ўчасткі, на якіх пастаноўка справаздач зьяўляецца найбольш патрэбнай і мэтагоднай.

Паставіць, як задачу, у надыходзячую справаздачную кампанію, ажыцьцяўленьне справаздачнасьці кожнага члена савету перад сваімі выбаршчыкамі аб сваёй асабістай дзейнасьці і рабоце савету. У падрыхтоўцы справаздач саветы павінны забясьпечыць неабходную дапамогу радавым сваім чле-...

...кампаніі.

Наказы павінны быць прапрацаваны сельсаветамі ў камісійным парадку і ўнесены на разгляд і зацьверджаньне выбарчых сходаў, асобна разглядаючы кожны пункт.

Наказы павінны быць сьцісламі, канкрэтнымі і зразумелымі па форме, з поўным вучотам па зьместу ўмоў кожнага раёну і савету.

Пры арганізацыі выбарчых і справаздачных вучасткаў, у мэтах забясьпечаньня больш поўнага ўдзелу выбаршчыкаў, дамагацца, каб сярэдняя колькасьць выбаршчыкаў на вучастках была ня больш 200-300 чалавек. У гэтых-жа мэтах па больш буйных насельных пунктах рэкамэндаваць стварэньне некалькіх вучасткаў і як вопыт скліканьне сходаў у два тэрміны, каб усе выбаршчыкі кожнай сям'і маглі па чарзе ўдзельнічаць у сходах.

Выбарчыя позвы павінны перадавацца выбаршчыкам членамі саветаў, або сельскімі выканаўцамі пад расьпіску асабіста; катэгарычна забараніць адступленьні ад пэрсанальнай перадачы позваў батракам і жанчынам.

Удзел палітасьветных устаноў у перавыбарах сельсаветаў.

Набліжаецца тэрмін перавыбараў сельсаветаў. Перавыбары саветаў—гэта шырокая палітычная кампанія. У задачу перавыбарнае кампаніі ўваходзіць—ускалыхнуць масы працоўных, зьвярнуць іх увагу на надзвычайна важнае здарэньне ў жыцьці Савецкага Саюзу—на выбары прадстаўнікоў у органы сваей улады. Пры гэтым трэба адзначыць, што перавыбары саветаў маюць вялікае палітычна-выхаваўчае значэньне. Яны выхоўваюць масы ў духу новай грамадзкасьці. Дзеля таго, каб сялянства добра зразумела сваю ролю ў выбарах саветаў, трэба зрабіць зразумелым селяніну яго месца ў сыстэме кіраваньня краінай.

Галоўная праца па правядзеньні кампаніі і перавыбараў павінна разгортвацца ў хаце-чытальні. Праз гутаркі, чытаньне, вечары, сходы, праз справачны стол хата-чытальня за час кампаніі павінна прапусьціць як мага больш лік насельніцтва. Трэба загадзя да перавыбараў прыцягнуць увагу ўсяго бядняцкага і серадняцкага насельніцтва, прымусіць яго загаварыць аб перавыбарах, зацікавіцца ўсімі пытаньнямі, якія зьвязаны з перавыбарамі. Падрыхтоўчую кампанію да перавыбараў трэба распачаць загадзя. Калі хата-чытальня атрымае плян правядзеньня кампаніі, неабходна зараз-жа зьвязацца з мясцовай парт'ячэйкай і склікаць нараду для абгаварэньня пляну правядзеньня кампаніі ў тэй ці іншай вёсцы. Апрача хатніка і прадстаўніка ад ячэйкі, на гэтую нараду трэба запрасіць прадстаўніка ад яч. ЛКСМ, ад делегатак, шэфаў, настаўніка, ад селькораў, сялян і інш. На нарадзе трэба паставіць даклад аб задачах перавыбарчае кампаніі, формах і мэтадах яе правядзеньня. Пасьля вызначыць каляндарны плян працы па перавыбарах с.-с. Працу, згодна пляну, даручыць паасобным таварышам і групам.

Неабходна вывесіць плякаты і лёзунгі, прысьвечаныя пытаньню перавыбараў саветаў. Для больш пасьпяховага правядзеньня кампаніі перавыбараў неабходна пры хаце-чытальні арганізаваць выстаўку аб працы с.-савету. Выстаўка павінна мець па магчымасьці дыяграмы, якія-б адбівалі агульна-гаспадарчае становішча с.-савету і яго працу.

Як у часе падрыхтоўчае кампаніі, так і ў часе перавыбараў трэба, каб хатай-чытальняй было выдадзена нумароў два насьценнае газэты. У паасобных артыкулах насьценгазэта павінна растлумачыць сялянам дасягненьні і недахопы на шляху савецкага будаўніцтва і, галоўным чынам, мясцовага.

Тут вельмі важнае значэньне будуць мець заўвагі аб недахопах, якія новаму савету прыдзецца зьнішчыць.

Для падрыхтоўчае працы перавыбараў с-сав. таксама трэба выкарыстаць і справачны стол. Тут адказы ў большасьці разгортваюцца ў цэлую гутарку, таму справачную працу трэба паставіць так, каб селянін атрымаў-бы растлумачэньне ня толькі па гэтым вузкім, але і па іншых больш агульных пытаньнях, што зьвязаны з перавыбарамі.

Побач з гэтым на тэмы аб перавыбарах сельсаветаў неабходна арганізоўваць «вечары пытаньняў і адказаў».

Ня меншую ролю павінна адыграць у часе перавыбараў мясцовая бібліятэка. Яна павінна праз выстаўкі, кнiганоства шырока распаўсюджваць кніжкі па пытаньнях савецкага будаўніцтва, савецкіх законаў. Кожны селянін павінен добра азнаёміцца з значэньнем перавыбараў.

Хата чытальня, уцягваючы ў працу кампаніі ўсіх культпрацаўнікоў вёскі, павінна зьвярнуць увагу на делегатак—жанчын. З гэтай мэтай для іх неабходна арганізаваць шэраг гутарак. **М. С—к.**

АРШАНШЧЫНА ПЕРАД ВЫБАРАМІ САВЕТАЎ.

Фактычна падрыхтоўка да перавыбараў саветаў у Аршаншчыне пачалася яшчэ з 1927 г., як і ў іншых акругах. Сёлетнія дырэктывы—дадатак да дырэктыў аб перавыбарах мінулага году. Пытаньне аб падрыхтоўцы перавыбараў абгаварвалася два разы на пленуме акрвыканкому, два разы на прэзыдыуме і па два-тры разы—у райвыканкомах.

Зараз распрацаваны канкрэтныя дырэктывы на перавыбарах саветаў, вызначаны практычныя мерапрыёмствы для больш шырокага ахопу перавыбарамі рабочых і сялян.

Дзеля шырокай папулірызацыі мерапрыёмстваў і дырэктыў да справаздачна-перавыбарчае кампаніі на сходах рабочых і служачых, на пленумах сельсаветаў, на курсах, нарадах праведзены адказнымі працаўнікамі даклады аб падрыхтоўцы да перавыбараў.

Акрвыканком часткова ўжо зрабіў праверку працы нізавых савецкіх устаноў, а таксама намечана ў бліжэйшы час зрабіць выезды на месцы дзеля падрабязнага азнаямленьня з працай савецкіх устаноў праверкі іх падрыхтоўкі да перавыбараў.

Па пляну намечана заслухаць на пасяджэньнях акруговай выбарчай камісіі даклады аб падрыхтоўцы да перавыбараў 8-мі раённых камісій. З гарадзкіх і шэрагу сельскіх выбарчых камісій, а таксама цэлага шэрагу кіруючых устаноў, органаў і грамадзкіх арганізацый, як, напрыклад, акруговага бюро прафсаюзаў, рабземлес, спажывецкай і с-г. каапэрацыі, прадстаўнікоў вайсковых частках з мэтай азнаямленьне з плянам іх удзелу ў справаздачна-перавыбарчай кампаніі саветаў.

Першыя весткі з фронту падрыхтоўкі к перавыбарам саветаў кажуць за тое, што нашы працаўнікі гарадзкіх саветаў, райвыканкомаў, а асабліва местачковых і сельскіх саветаў да гэтага часу не ўявілі тэй адказнай задачы па падрыхтоўцы к перавыбарам, якая на іх ускладаецца. Дырэктывы акрвыканкому па гэтаму пытаньню сустракаюць пакуль-што „кітайскую сьцяну“: Часу хопіць... Пачакаем. Ня толькі сельсаветы, значная частка райвыканкомаў не распрацавалі канкрэтных плянаў правядзеньня перавыбараў. Амаль-што зусім ня рыхтуюцца справаздачныя матар'ялы перад выбаршчыкамі. Яшчэ ні кроплі ня зроблена ў справе прыцягненьня ўсіх дэпутатаў да справаздачнасьці аб сваёй працы перад выбаршчыкамі. Рэвізійныя камісіі не ўявілі сваёй адказнай ролі ў чарговых перавыбарах, не зрабілі яшчэ ніводнай рэвізіі ні райвыканкому, ні сельсавету. На перавыбарчых-жа сходах садаклады рэвізійных камісій неабходны будуць—іх будуць патрабаваць выбаршчыкі.

Такія масавыя грамадзкія арганізацыі, як спажывецкая і сельска-гаспадарчая каапэрацыя і камітэты сялянскай узаемадапамогі нічога не зрабілі ў напрамку падрыхтоўкі сваіх сяброў да шырокага ўдзелу ў справаздачна-перавыбарчай кампаніі саветаў.

В.

Ці выканаў РВК наказ?

(Смалявічы, Меншчына).

Як ні дзіўна, а наш Смалявіцкі РВК увесь час працуе бяз пляну, толькі на апошні квартал кастрычнік—сьнежань склаў плян. Нядаўна Акрвыканкомам праводзілася рэвізія, знойдзена 6 тысяч нявыкананых спраў, ёсьць справы з 1924 г., якія захаваў ранейшы старэйшы дзелавод РВК т. Лойка. Ёсьць сярод гэтых спраў шмат сялянскіх заяў, па якіх сяляне хадзілі ў РВК, а РВК пасылаў у сельсавет і не адны лапці сяляне стапталі, ходзячы за гэтымі заявамі. Вы думаеце Лойку звольнілі з РВК і мо' пад суд за гэта аддалі, дык не, ён і цяпер у РВК працуе, нават павышэньне атрымаў, цяпер ён дзелавод вайсковага стала.

Наогул трэба сказаць, што тэхнічны апарат РВК дрэнны, але кажуць няма лепшага, дык няхай гэты будзе, а на мой погляд няма лепшага таму, што гэтым пытаньнем не займаюцца.

Далей. У РВК з 1925 году ляжыць 950 руб. на падрыхтоўку працаўнікоў сельсаветаў і да гэтага яны не скарыстаны.

Цяпер паглядзім на кіраўніцтва РВК сельсаветамі. Я бы сказаў, што яно адсутнічае, за выключэньнем папяровага, якога нават бывае залішне.

За 1928 г. абсьледаван адзін сельсавет і заслухана справаздача на прэзыдыуме РВК, а ў большасьці прэзыдыумы РВК праходзілі з дробнымі пытаньнямі, што падкрэсьлена інструктарам А.В.К.

Далей на раённым зьезьдзе саветаў у сакавіку 1927 г. было пастаноўлена правесьці 4 тэлефоны па сельсаветах. А калі спытацца зараз, ці праведзены гэтыя тэлефоны, дык адказ кароткі—не.

Цікава, як РВК будзе апраўдвацца ў справаздачную і выбарчую кампанію сельсавету, а таксама і на раённым зьезьдзе саветаў.

Трэба райвыканкому, рыхтуючыся да справаздачнай і выбарчай кампаніі сельсаветаў, пастарацца выканаць тое, што да гэтага часу ня выканана па наказу, аб гэтым ня трэба забываць.

Незабудка.

СЕЛЬСАВЕТ ПРАЦУЕ ЗДАВАЛЬНЯЮЧА.

(Слуцкі раён, Бабруйшчына).

У працы Амговіцкага сельсавету ёсьць і дадатныя бакі, ёсьць і хібы. Многа ўвагі было ўдзелена с.-с. на правядзеньне кампаніі па самаабкладаньні. Усяго налічана па сельсавету 4639 р. 18 к., з якіх зложана па розным прычынам 92 р. 93 к. Да гэтага часу ўжо сабрана 3485 р. 25 к. Сабраныя сродкі скарыстоўваюцца згодна з пастановамі сельскіх сходаў. На сродкі самаабкладаньня пабудаваны памяшканьні пад канцэлярыю с.-савету і пад кватэры для фэльчарскага пункту, капітальна адбудована памяшканьне пад фэльчарскі пункт; распачата пабудова школы ў вёсцы Каліце (ужо ўзводзіцца дах), адрамантаваны школа і хата-чытальня ў в. Амговічах.

Здавальняюча праведзена і кампанія па вучоту аб'ектаў абкладаньня сельска-гаспадарчым падаткам, у выніку чаго выкрыта 574 дзес. ральлі і 656 дзес. сенажаці.

Многа ўвагі ўдзяліў с-савет вясеньняй і асеньняй пасеўным кампаніям. У вясеньнюю кампанію ачышчана 1499 пудоў збожжа, а ў асеньнюю—1210 пуд. ачышчана і пратручана 67 пудоў.

У с-савеце ёсьць сталы вучот батракоў і пастухоў, на якіх заключаны ўмовы, за выключэньнем 4 пастухоў.

Мала ўвагі ўдзелена па рэалізацыі 2 пазыкі індустрыялізацыі. Да гэтага часу рэалізавана сярод служачых на 320 р. і сярод сялянства—на 70 р. Хоць камісія і абрана, але ніякіх сходаў камісіяй не праводзілася.

Ёсьць значныя хібы і ў арганізацыйнай працы. Пасяджэньняў прэзыдыуму за ўвесь час было 18, на якіх разглядаліся пераважна гаспадарчыя пытаньні. Каляндарнага пляну пасяджэньняў няма, і яны праводзіліся нерэгулярна. Былі выпадкі, што па цэламу месяцу ня было пасяджэньняў прэзыдыуму. Пленумаў с-савету адбылося 6. Пленумы таксама праводзяцца нерэгулярна. У красавіку, чэрвені і верасьні зусім не адбываліся пленумы сельсаветаў. На пасяджэньнях прэзыдыуму і пленумах зусім не заслухоўваліся справаздачы ўстаноў, якія ёсьць у сельсавеце, і грамадзкіх арганізацый, а таксама асобных сяброў с-савету і старшынь камісій.

Пры сельсавеце арганізаваны 7 камісій: падатковая, лясная, культасьветная, санітарная, каапэрацыйная і дарожна-будаўнічая.

Тольні санітарная камісія правяла 4 сходы і падатковая—адно пасяджэньне сумесна з прэзыдыумам с-савету. Усе іншыя камісіі лічыліся на паперы і ніякай працы не праводзілі. Прэзыдыум с-савету ніякіх крокаў ня прымаў да ажыўленьня працы камісій і ўцягненьня ў працу вясковага актыву.

У с-савеце адсутнічае і сталы вучот актыву. Таксама ня складзены і падворныя сьпісы, ёсьць толькі па адной вёсцы і то ў чарнавіку.

Мытлянец.

МІХАСЬ ЗАРЭЦКІ.

ПАДАРОЖЖА НА НОВУЮ ЗЯМЛЮ*).

Я слухаю і фізычна адчуваю нейкі вострый павеў гэтае спрадвечнае дзікасьці, адчуваю яе сьвежую рамантыку; яе неадбыжную жорсткую веліч. І з нейкай трывожнай цікавасьцю я старацца ўявіць сабе тое новае, што прынясе ў гэтыя нетры культура, што створаць тут сьмелыя ўпартыя людзі. Быццам пачуўшы думкі мае, т. Гнеўка пачынае раптам гаварыць аб плянах недалёкай будучыні.

— На гэтай высьпе будзе саўгас. Пад саўгас будзе вылучана мабыць тысячы паўтары гэктараў, а рэшта пойдзе пад індывідуальныя гаспадаркі. Тут будзе культурны асяродак усяго раёну...

[illegible]

...поўная ўлада над вадой. Сыстэма шлюзаў дасьць магчымасьць заўсёды трымаць узровень вады на такой вышыні, на якой гэта будзе патрэбна...

— Сялянскія гаспадаркі будуць пабудаваны па аднаму агульнаму пляну. Крэдыт, які дзяржава павінна будзе адкрыць калёністам, дасьць магчымасьць кантролю і ўплыву на іх у гэтым кірунку. Добрыя раскошныя хаты, чарапічныя стрэхі, вялікія, зробленыя па стандарту, вокны і дзьверы, зялёныя сады, гароды...

І тав. Гнеўка, захапіўшыся, малюе адну за адной карціны таго новага, прыгожага, што ідзе на зьмену дзікаму...

[illegible]

...давога растаньня, не знайшлі-б у сабе такога імпэту да гутаркі, як гэтыя два балотныя фараоны. Я ўжо даўно ляжаў на ложку, у мяне ўжо даўно зьліпаліся павекі, а ў вушшу ўсё яшчэ блытаўся назольлівы пераплёт баса Прышчэпава з Гнеўкавым барытонам.

— Каналы... цагельня... фашыны... асушвацелі... гэктары... гэктары... гэктары...

Яшчэ вось што цікава. Як асушылі балота, у Мар'іна абсалютна згінулі камары. Раней, кажуць, было іх тут безьліч. Цяпер замест камароў тут ужываюцца скочкі, і іх ані ня менш, як раней камароў. Я ніяк ня мог вызначыць, да якой эгіпецкай кары можна аднесьці гэту страшэнную нахабу...

ПРАЗ НЕПРАХОДНЫЯ НЕТРЫ.

[illegible]

Калі едзеш па гэтай дарозе, дык дужа трудна ўявіць, што яшчэ зусім нядаўна, яшчэ ўчора была тут непраходная цаліна. Толькі вялізныя страшныя карчы ды аблomкі дрэў, раскіданыя цэлымі грудамі па баках дарогі, з жудаснай выразнасьцю гавораць аб тым, што тут прайшла цьвёрдая, жорсткая ў сваёй усемагутнасьці, рука чалавека.

Мы праяжджалі тут цьмяным—бяз сонца—нібы алавяным раньнем, якое ў сваёй бясьцьветнасьці асабліва рэльефна вылучала ўсе вакольныя рэчы, надавала ім глыбокую, фізычна адчувальную, выразьлівасьць. Мне здавалася, што гэтыя чорныя зморшчаныя дрэвы, гэтыя страшныя карчы наўмысьля сышліся, абступілі сьціснутай гурмай дарогу, каб у злоснай цікавасьці сачыць за тым, што робіцца тут, у новым, раптоўна прабітым праз...

[illegible]

...намі, дзе захаваліся добрыя каштоўныя гатункі дрэў, будуць пакінуты лясныя плошчы.

Наперадзе паказаўся сьветлы прахон—там дробнымі пярсьцёнкамі віўся сіні дымок, там мітусіліся ўзад і ўперад фігуры людзей. Мы пад'яжджалі да таго месца, дзе пачынаўся адзін з раёнаў работы.

Тут жылі рабочыя, тут стаялі іхныя «курані». Усяго на колфондзе працуе да 1500 рабочых, якія асобнымі групамі раскіданы па ўсяму масыву. Для іх пабудавана ў розных мясцох 8 пасёлкаў з драўлянымі баракамі, але шмат хто з іх жыве ў куранёх, шмат каму курані больш падабаюцца, чымся баракі. А вось што паказваюць сабой гэтыя славутыя курані.

У зямлю ставіцца дзьве пары слупоў і на іх кладзецца дзьве пераводзі-...

[illegible]

...дарогі, і далей мы пайшлі пехатой па сьвежа-накладзенай на фашыны—чорнай і вязкай зямлі. Праз гоняў двое мы ўбачылі тое, што дало нам яскравае, непазбыўнае ўяўленьне аб тым, як, з якой непамернай цяжкасьцю, робіцца хараство людзкой будучыні, людзкога шчасьця.

Гэта была сьвежа-раськвернутая рана зямлі. Яе берагі—агаленае, парванае земляное мяса—былі жудасна-чорныя, мокрыя, і з іх сачылася бруднымі пацёкамі густая земляная кроў. На дне раны кроў зьбіралася ў лужыны, і ў гэтых лужынах, у гэтай бруднай сьцюдзёнай крыві, цяляпаліся людзі, раскалупваючы рану зямлі, паглыбляючы яе. Каб дастаць дно, яны вылівалі на бераг густую чорную жыжку—вылівалі вёдрамі, тазамі, спэцыяльна зробленымі драўлянымі чарпакамі,...

[illegible]

ЯК РОБІЦЦА ХАРАСТВО.

[illegible]

(Працяг будзе).

*) Гл. „Сав. Бел.“ № 245.

V ПЛЕНУМ ЦСПСБ.

Вылучэнства рабочых на першы плян.

Даклад аб працы прафсаюзаў у галіне вылучэнства выклікаў надзвычайную актыўнасьць членаў пленуму—прадстаўнікоў месц.

Усе выступаўшыя таварышы згаджаліся з тым, што з боку прафсаюзаў не адводзіцца належнай увагі такому важнаму пытаньню, як вылучэньне рабочых і работніц на адказную працу.

— На мясцох не вядуцца працы па падрыхтоўцы працаўнікоў да высоўваньня на кіруючую работу. Высоўваем рабочага на тую ці іншую працу, а забываем потым яму дапамагаць.

— Мы часта вылучэньне робім з „кандачка“, бо не вывучаем вылучэнца і яго здольнасьцяў да новай працы. Пры вылучэньні ня ўлічваем, што часта рабочы ў станка зарабатвае больш, чым пасьля вылучэньня, а таму рабочыя часам адмаўляюцца ад вылучэньня.

— Па саюзу дрэваапрацовачнікаў ня ўсе вылучэнцы сябе апраўдалі. Гэта сьведчыць аб тым, што да падбору вылучэнцаў саюз не падрыхтаваўся.

— Высоўваем на працу ў кааперацыю, а ён да яе непадрыхтаваны. Урэшце-ж, аддаем пад суд за недахопы ў працы. А ці вінават вылучэнец, што яго накіравалі ня туды, дзе ён мог-бы працаваць.

— Вінавата і перагружанасьць актыву, а таму часта і не апраўдвае сябе.

Адказны сакратар ЦСПСБ т. Ісаеў падкрэсьліў, што вылучэньне ў працы прафсаюзаў павінна займаць цэнтральнае месца, а яно пакуль што на апошнім. Трэба, як, належыць, узяцца за гэту працу, бо палепшыць апараты савецкіх, гаспадарчых і іншых арганізацый зможам толькі шляхам вылучэньня рабочых і работніц у гэтыя апараты.

Пэрспэктывы клюбнага будаўніцтва.

На ранішнім пасяджэньні ў нядзелю пленум абгаварыў даклад т. Кулака аб клюбным будаўніцтве на бліжэйшыя 5 год.

Існуючая зараз сетка клюбаў і чырвоных кутк
оў не здавальняе самых мінімальных запатрабаваньняў прафарганізацый, а разам з тым не дае магчымасьці разгарнуць як належыць, культурна-выхаваўчую працу асабліва ў індустрыяльных саюзах. Побач з гэтым, з прычыны невялікай ёмкасьці клюбаў няма магчымасьці арганізаваць пакоі адпачынку, залі фізкультуры, а ў некаторых клюбах няма нават і чытальні. Усё гэта, зразумела адбіваецца на якасьці клюбнае працы і на ўцягненьні большага ліку рабочых у клюбную працу.

У працягу 5 год лік членаў прафсаюзаў, а асабліва індустрыяльных, у нас будзе значна расьці. Побач з гэтым павялічыцца і неабходнасьць значнага пашырэньня культурна-выхаваўчай працы сярод рабочых.

Каб разгарнуць гэту працу, нам неабходны клюбы, а іх у нас мала. На працягу бліжэйшых 5 год прыдзецца зьвярнуць асаблівую ўвагу на клюбнае будаўніцтва. Плян ЦСПСБ прадугледжвае ў працягу 5 год пабудаваць 16 новых клюбаў. Пры гэтым трэба адзначыць, што 5 клюбаў ужо пачалі будавацца сёлета.

Сярэдні кошт пабудовы клюбу вылічаны ў 250000 руб. і будавацца яны будуць у больш буйных фабрычных цэнтрах.

Кепска ў нас тое, што саюзы будуюць клюбы габінэтным парадкам. Так, у Віцебску рабочыя мэталісты ня ведаюць, што для іх будуецца вялікі клюб. Рабочыя павінны быць шырока ўцягнуты ў клюбнае будаўніцтва.

Трэба будзе таксама паўзяць курс і на павялічэньне колькасьці чырвоных куткоў, галоўным чынам, пры казармах, інтэрнатах, сталоўках і ў рабочых пасёлках.

Аб чым гаварылі прадстаўнікі месц.

Напяршае, з усіх выступленьняў відаць, што патрэба ў клюбах усюды вельмі вялікая. За пяць год пабудуем толькі 16 клюбаў, а гэтага вельмі мала. Трэба ў плян унесьці і капітальныя рамонты клюбаў,—бо пабудуем 1 новы, а 5 старых разваляцца.

На мясцох часта адбіраюць ад клюбаў пакоі на іншыя патрэбы, а часам і самыя клюбы. Гэту недарэчнасьць трэба рашуча зьліквідаваць.

— Трэба паставіць пытаньне перад ЦК асобных саюзаў, каб яны адпускалі сродкі на пабудову клюбаў. Будаваць клюбы трэба ў першую чаргу ў глухіх раёнах, дзе ёсьць прамысловасьць.

— Пры будаўніцтве клюбаў трэба падумаць аб арганізацыі дзіцячых пакояў, што дасьць магчымасьць жанчынам прымаць больш актыўны ўдзел у клюбнай працы.

— У пляне запамятавана аб тым, што студэнцтва ня мае клюбаў. Трэба гэты недахоп зьліквідаваць.

У спрэчках выступіў старшыня ЦСПСБ тав. Рыжоў, які застанавіўся на асноўных момантах клюбнага будаўніцтва і клюбнай працы.

— На культработу глядзім з «прахладцам», а можна і пры існуючых умовах зрабіць куды больш. Трэба формы клюбнай працы прыстасаваць да мас. Трэба больш завастраць пытаньні культпрацы перад гаспадарчымі, савецкімі і партыйнымі арганізацыямі, а ў нас ніводнае акрпрафбюро ня ставіла гэтых пытаньняў перад адпаведнымі арганізацыямі.

СУД.

Справа менскай вольна-пажарнай дружыны.

На працягу 4 дзён слухалася справа супрацоўнікаў менскай вольна-пажарнае дружыны і прыватных гандляроў-кантрабандыстаў. Судовым сьледзтвам і паказаньнямі цэлага шэрагу сьведкаў устаноўлена, што прыватнікі: Паднос, Мянькові ч і гадзіньнікавыя майстры Герц і Рыер у 1927 і 1928 гадох, арганізаваўшыся ў гурток кантрабандыстаў, сыстэматычна займаліся пакупкай і збытам залатых і нікелевых гадзіньнікаў, якія дастаўляліся з Польшчы асобай, судом і сьледзтвам нявыкрытай, прычым памянёныя кантрабандысты праз камісіённы магазын пажарнай дружыны, якім кіравалі Фрыдкін, як загадчык і Розэнбэрг, як прыказчык, збывалі гэтыя гадзіньнікі.

Фрыдкін і Розэнбэрг, будучы адказнымі служачымі камісіённага магазыну на працягу 2 год дзейнічалі супольна, з мэтай нажывы злоўжывалі маючы сувязь з кантрабандыстамі. Самі бяз удзелу камісіі рабілі ацэнку тавараў, карыстаючыся сумавым вучотам падвышалі цэны на больш хадавыя тавары і зьніжалі цэны на тыя тавары, якія куплялі выключна сабе, потым іх прадавалі і спэкулявалі. Прадавалі каштоўныя рэчы не запісваючы ў кнігах і бралі сабе ў крэдыт шмат тавараў, якімі таксама спэкулявалі. Урэшце разбазарылі шмат рэчаў на суму каля 2000 р.

Калі на гадзіньнікі кантрабандыста Рыера фінансавы інспэктар у камісіённым магазыне налажыў арышт, Фрыдкін, ня гледзячы на забарону фінінспэктара, вярнуў гадзіньнікі сваім сабру Рыеру, а па кніжках выдачу правёў на выдуманыя прозьвішчы з мэтай захаваць Фрыера ад адказнасьці.

Матусевіч Якуб і Лясьнік Пінхус, будучы першы загадчыкам гаспадаркі хутара „Падкаменка“ і кузьні, а Лясьнік агентам і загадчыкам асэнізацыйнага абозу, грашовай справаздачы ў бухгальтэрыю не даваў, дзякуючы чаму бухгальтэрыя заблыталася.

У дзеяньнях начальніка пажарнай дружыны Астроўскага і старшыні рэвізійнай камісіі Халтоўскага злачынства не ўстаноўлена.

Характэрна адзначыць, што сярод супрацоўнікаў пажарнай дружыны даўно ідзе барацьба за вышэйшыя пасады, дзякуючы чаму хворыя зьявішчы маюцца і яны перашкаджаюць нармальнай працы ў дружыне.

На судзе сьведка Міранскі проста заявіў:

— Мы абураны, што працуем у дружыне па некалькі год, а нам не далі пасад начальнікаў, у той час, як Астроўскі не прапрацуючы атрымаў пасаду начальніка.

Пасьля прамовы пракурора і абаронцаў суд вынес наступны прысуд: Фрыдкіна Анісіма на 1 год і 8 месяцаў, Розэнбэрга Эфроіма на 1 год і 6 месяцаў, Падноса Залмана, Менькові ча Залмана, Герца Майсея і Рыера Рубіна па аднаму году зьняволеньня з суровым адмежаваньнем; Матусевіча Якуба і Лясьніка Пінхуса за адсутнасьцю ў іх дзеяньнях карысьлай зацікаўленасьці—прымусовай працы на адзін год кожнага з забаронай займаць адказныя пасады—Матусевічу на працягу аднаго году і 6 месяцаў і Лясьніку на працягу году. Мянькові чу па старасьці і хваравітасьці мера абароны залічана ўмоўнай, а Астроўскі і Халтоўскі па суду апраўданы. К.

ТЭАТР-КІНО.

БЕЛАРУСКІ ПЕРШЫ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.

Чацьвер, 25 кастрычніка ўрачыстае адчыненьне сэзону

Прэм'ера)(„ЗАПЯЮЦЬ ВЕРАЦЁНЫ“)(Прэм'ера

—) Сучасная мэлёдрама ў 4-х дзеях, 13 абразох А. Міровіча (—

Білеты—праз рабочую касу. Пачатак роўна а 8 гадз. увечары.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». 3 аўторка, 23-га кастрычніка МАСТАЦКІ ФІЛЬМ „КІРА КІРАЛІНА“. Звыш праграмы: гастролі лепшых танцораў ОРЛІК.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“. Нямецкая гістарычная пастаноўка „ЖОНКА ФАРАОНА“ у 10 частках.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». 3 аўторка, 23-га кастрычніка „НЯВОЛЬНІКІ МОРА“. Штодня 3 сэансы. Каса—з 5 гадз.

1-ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР „ЮНЫ ПІАНЭР“. ДРУГІ ТЫДЗЕНЬ „МАЛЕНЬКІЯ І ВЯЛІКІЯ“. Камэдыя ў 5 частках.

—— Даводзіцца да ведама, што ——
Беларускі Саюз Сельска-Гаспадарчых Калектываў
„БЕЛКАЛГАССАЮЗ“
у сучасны момант часова знаходзіцца ў 1-й савецкай гасьцініцы па Камсамольскай вул., тэл. № 2-10.
ПРАЎЛЕНЬНЕ.

Галоўлітбел 302.

ХРОНІКА.

Падрыхтоўка да юбілею агалашэньня БССР.

На пасяджэньні цэнтральнай камісіі па падрыхтоўцы сьвяткаваньня 10-годзьдзя агалашэньня БССР пастаноўлена для практычнага ажыцьцяўленьня пляну сьвяткаваньня правесьці наступныя мерапрыемствы.

У час сьвяткаваньня юбілею на месцы будуць выязджаць члены ўраду БССР для прыняцьця ўдзелу ў сьвяткаваньнях. [illegible] належныя мерапрыемствы для [illegible] у школах сьвяткаваньня з [illegible] 10-годзьдзя. [illegible] у час сьвяткаваньня цэнтральных устано-[illegible] грамадзкіх арганізацыяў з просьбай даць на іх [illegible] практычныя ўказаньні па выкананьні пляну. Побач з гэтым пастаноўлена даць усім раённым, мясцовым і рэспубліканскім газэтам аб зьмяшчэньні ўсіх матар'ялаў, якія датычацца сьвята.

На сьвяткаваньне юбілею будуць запрошаны прадстаўнікі Саюзных рэспублік.

Камісія пастанавіла лічыць мэтазгодным Цэнтральнаму Дому Селяніна ў Менску надаць імя 10-годзьдзя агалашэньня БССР.

Малыгінцы ў Менску.

22-га кастрычніка ў Доме Культуры ўдзельнікі паходу «Малыгіна» [illegible] з дакладамі аб паходзе «Малыгіна» і аб гэраічнай барацьбе каманды «Малыгіна» з суровай прыродай Арктыкі. [illegible]

[illegible] публіка сустракала гучнымі воплескамі. [illegible]

Дзеля шырокага азнаямленьня публікі са значэньнем гэтага паходу ў гэты вечар былі арганізаваны два сэансы. Цікавасьць публікі да дакладаў надзвычайная.

Падрыхтоўка да Кастрычніцкіх урачыстасьцяў.

Белжылсаюз [illegible] да Кастрычніцкіх урачыстасьцяў. [illegible]

Актыў Мопр'у—на дапамогу бастуючым рабочым Лодзі.

22-га кастрычніка ў Доме Працадзецтва адбыўся сумесны вечар актыву пленуму ЦК Мопр'у БССР і актыву Мопр'у г. Менску. [illegible] на карысьць бастуючых рабочых Лодзі.

Адчынілася ўсебеларуская нарада санітарных дактароў.

Учора ў Менску адчынілася ўсебеларуская нарада [illegible] санітарных дактароў. [illegible]

Нарада будзе працаваць 4 дні.

Хлебазагатоўкі па Менскай акрузе.

Хлебазагатоўкі па Менскай акрузе [illegible] 90 тон, [illegible] памолу [illegible] —12% [illegible]

За гэты-ж час загатоўлена 97 тон ільну.

Навуковая сувязь з заменжам.

Учора, 23-га кастрычніка, Беларуская Дзяржаўная Бібліятэка атрымала з Амэрыкі [illegible]

На работах цэнтральнай малочнай.

Усе камэнныя работы на галоўным корпусе цэнтральнай малочнай ужо скончаны. [illegible]

Курсы для дашкольных працаўніц.

Белжылсаюз разам з Нар. Кам. Асьветы БССР даў указаньні ўсім акругам аб арганізацыі каротка-тэрміновых курсаў для працоўных жанчын жылкааперацыі па пытаньнях выхаваньня дзяцей дашкольнага ўзросту. Курсы будуць працаваць 6 тыдняў у вячэрнія часы.

Гэтыя курсы будуць мець магчымасьць азнаёміць працоўных жанчын з асноўнымі прынцыпамі дашкольнага выхаваньня і будаўніцтва дашкольных установаў на кааперацыйных пачатках.

Пукаўскі с.-савет выклікае на 1-XI 1928 г. у канцэлярыю с.-с. гр-нку Канціловіч Надзею Іванаву па справе скасаваньня шлюбу з гр-нам Паўлючэнко Пётрам Іпалітавым. Няяўка аднаго з бакоў ня прыпыніць слуханьня справы.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Паявая кніжка № 615 Каган С. Е., выд. Бобрскім спаж. т-вам, кв. 1.
— Паявая кніжка № 328 Макарэвіч М. Г., выд. Бабрскім спаж. т-ва, кв. 1.
— Камсамольскі білет № 78478 Добкіна Л. Г., выд. Кахаsuccession...

15 стыпэндый імя 10-годзьдзя агалашэньня БССР.

Цэнтральная камісія па падрыхтоўцы сьвяткаваньня 10-хгодзьдзя агалашэньня БССР пры зацьверджаньні пляну сьвяткаваньня пастанавіла вызначыць 15 стыпэндый імя 10-годзьдзя агалашэньня БССР у вышэйшых навучальных установах.

Цэнтральны дом для беспрытульных.

У плян сьвяткаваньня юбілею агалашэньня БССР унесена закладка пабудовы цэнтральнага ўзорнага дому для беспрытульных дзяцей. Гэтаму дому будзе нададзена імя 10-хгодзьдзя агалашэньня БССР. Пабудову дому мяркуецца скончыць да 11 ліпеня 1930 году.

Менск будзе забясьпечан цукрам.

Менскі цэрабкоп мае гэтымі днямі атрымаць 9 вагонаў цукру.

4 вагоны цукру ўжо атрыманы.

Такім чынам попыт насельніцтва Менску па цукру будзе поўнасьцю задаволены.

У далейшым цукар будзе паступаць рэгулярна.

3-хгадовы юбілей краязнаўчай працы т-ва пры БДУ.

21 кастрычніка ў залі БДУ адбыўся сход краязнаўчага актыву г. Менску, прысьвечаны 3-хгадоваму юбілею існаваньня навукова-дасьледчага т-ва краязнаўства пры БДУ. Старшыня т-ва рэктар БДУ праф. Пічэта ў дакладзе намаляваў асноўныя моманты ў працы краязнаўчай арганізацыі БДУ. На вечары ў асобным пакоі была наладжана выстаўка сабраных матар'ялаў.

Менскі дзень.

[illegible]

Утварэньне калёнізацыйных фондаў.

Ахоп работ па падрыхтоўцы калёнізацыйных фондаў на балотных абшарах на працягу бліжэйшых 5 год (1928-29—1932-33 г.) вызначан на пасяджэньні калегіі Наркамзему ў 150.000 гэкт. На 50.000 гэкт. будуць арганізаваны буйныя савецкія гаспадаркі, а на 50.000 гэкт. будуць арганізаваны калгасы і пасёлкі.

Да паказанай плошчы ў 150.000 гэкт. балот будзе далучацца мінэральная глеба ў разьмеры 20-35 проц.

У працягу пяцігодкі будуць вызначаны работы у водазборах асноўных рэк з найбольшымі абшарамі тарфяных балот, якія зьяўляюцца годнымі для с.-г. скарыстаньня. Для больш пасьпяховага правядзеньня работ па падрыхтоўцы і скарыстаньню калёнізацыйных фондаў будуць вызначаны спэцыяльныя партыі, непасрэдна падначаленыя Адмэтозему. Гэтыя партыі будуць праводзіць усю работу па падрыхтоўцы калёнізацыйных фондаў: землеўпарадкаваньне, гідратэхніка, культуртэхніка, першы зварот пласта і інш. гаспадарчую работу.

На тых абшарах, дзе намячаецца правядзеньне калёнізацыі, будуць ахапляцца землеўпарадкаваньнем аднача сова як забалочаныя землі запаснога фонду і сялянскія так і мінэральныя землі тых пасёлішчаў, гаспадаркі якіх зьвязаны з забалочанымі землямі.

Вялікая ўвага адводзіцца апрацоўцы асушаных балот. Тут уся работа будзе механізавана як трактарамі, так і глебарэзамі. Для гэтай мэты пры Наркамземе будуць арганізаваны трактарна-рэзавыя перасовачныя калёны. Калегія запрапанавала Белсельбанку сумесна з Земляпам распрацаваць пытаньне аб утварэньні за кошт саюзнага бюджэту спэцыяльнага калёнізацыйнага капіталу для стварэньня буйнага сацыялістычнага земляробства і іншых патрэб калёнізацыі на забалочаных абшарах.

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ.

Паважаны тав. рэдактар!

[illegible]

...працаўнікоў, які з вялікаю прыхільнасьцю аддаваўся сваёй працы, але не заўсёды лічыўся з тымі ўмовамі, у якіх працавала Праўленьне Ун-ту. Гэта растлумачэньне я лічу неабходным давесьці да ведама савецкай грамадзкасьці для таго, каб прафэсара Бэркенгейма паставіць паасобна ад прафэсара Іваніцкай і дацэнта Пэўзьнера.

Мой артыкул стаў вядомы Адэскаму Інстытуту Народнай Гаспадаркі. Рэктар Інстытуту, у лісьце ад 13 кастрычніка г.г. за № 2241, поўнасьцю згаджаецца „што асоба,якая спэкулюе сваім станам дацэнта, ня можа быць выкладчыкам савецкай вы-[illegible]

З тав. прывітаньнем рэктар БДУ, прафэсар У. Пічэта.

АД РЭДАКЦЫІ: У артыкуле рэктара БДУ праф. Пічэты «Новы від спэкуляцыі», надрукаваным у нашай газэце, некаторыя асобы няправільна зразумелі ўжытый праф. Пічэтай тэрмін «маладыя». Зьмешчаны ліст праф. Пічэты дакладна высьвятляе разуменьне памянёнага тэрміну, а таксама і пытаньне адносна праф. Бэркенгейма, прозьвішча якога было ўспамянута ў артыкуле.

Друкуючы ліст праф. Пічэты, рэдакцыя лічыць пытаньне канчаткова вычарпаным.

Апавяшчэньні.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

Сёньня 24 кастрычніка кіно „Вечная барацьба“. Пачатак а 7 і 9 гадз. увеч.

Сёньня працуюць наступныя гурткі:
Нямецкай мовы а 5 гадз.
Фізкультуры а 5 гадз.
Кройкі і шыцьця а 7 гадз.

КУТОК ВУЧОНЫХ.

Назначаны і не адбыўшыйся на нядзелю 21 сход сяброў сэкцыі навуковых працаўнікоў адбудзецца ў сераду 24 кастрычніка а 8 з палов. гадз. увечары.

Яўка ўсіх сяброў сэкцыі—абавязкова.

ПЭДГАБІНЭТ.

Акр. Бюро ЮП склікае нараду пэдагогаў форпастаў і настаўнікаў-камсамольцаў, якая адбудзецца 24-X а 8 гадз. увечары ў пэдгабінэце (Камуністычная, 19). Абвестка дню: 1) вынікі вучнёўскіх канфэрэнцый, 2) аб правядзеньні Кастрычніка. Яўка абавязкова.

Акр. Бюро ЮП.

—У чацьвер, 25 кастрычніка, а 7 гадз. увечары склікаецца сход настаўнікаў, запісаўшыхся ў сэкцыю грамадзка-карыснай працы.

Парадак дню:
1. Аб зьмесьце працы сэкцыі.
2. Абраньне сакратарыяту сэкцыі.
3. Бягучыя справы.

Да ведама дашкольных працаўніц.

У сераду, 24-га кастрычніка пачынаюць працаваць гурт і па расказваньні і чытаньні на яўрэйскай мове ў памяшканьні яўрэйскага пэдагагічнага тэхнікуму і на беларускай—у памяшканьні 8-га дзіцячага саду (Садовая Набярэжная, 3) і па лічэньню ў пэдгабінэце.

Пачатак заняткаў у 7 гадзін увечары.

Аб дню заняткаў іншых гурткоў будзе вывешана абвестка ў пэдгабінэце.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

БАЛЯНС
МАЗЫРСКАГА КАМУНАЛЬНАГА ТРЭСТУ на 1-X--1927 г.

АКТЫЎ

Маемасьць:		
1. Будынкі і пабудовы	410864—39	
2. Машыны, абсталяваньне і інвэнтар	122229—69	533094—08
Нескончаныя пабудовы і капіт. рамонты		23281—07
Матар'ялы:		
1. Асноўныя	168788—16	
2. Дапаможныя	43797—30	212585—46
Паўфабрыкаты		24406—99
Тавары і гатовыя вырабы		145740—14
Грашовыя сродкі (Каса і бягучыя рахункі)		10171—92
Паі і акцыі		1236—90
Вэксалі і дакументы да атрыманьня:		
1. Вэксалі ў партфэлі	387—50	
2. » на інкассо	839—25	
3. » апратэставаныя	685—42	1912—17
Падсправаздачныя сумы		5757—76
Дэбітары:		
1. Рабочыя і служачыя	4180—03	
2. Пастаўшчыкі	8887—50	
3. Пакупнікі	15633—28	
4. Іншыя дэбітары	36636—93	
5. Няпэўныя даўгі	11906—15	72243—89
Выдаткі наступных гадоў		9507—29
Страты за справаздачны год		24233—08
БАЛЯНС		1069170—75

ПАСЫЎ

Капіталы:		
1. Статутны	472709—57	
2. Амортызацыйны	17602—17	490311—74
Фонды і рэзэрвы:		
1. Фонд палепш. быту рабочых і служачых	1580—91	
2. Рэзэрв няпэўных даўгоў	13116—57	
3. » на зьніжэньне цэн	4148—40	18845—88
Пазыкі і ссуды		69916—57
Вэксалі выдадзеныя		216191—63
Крэдытары:		
1. Рабочыя і служачыя	11485—42	
2. Крэдытары розныя	256886—17	268371—59
Прыбытак да справаздачн. перыяду		5533—34
БАЛЯНС		1069170—75

ЗАБАЛЯНСАВЫЯ АРТЫКУЛЫ:

1. Вэксалі гарантыйныя атрыманыя	537—22	
2. Дэбітары па выдадз. гарант. вэксалёх	64979—44	65516—66
1. Дэбітары па атрыман. гарант. вэксал.	537—22	
2. Выдадзеныя гарантыйныя вэксалі	64979—44	65516—66

ПА-ЗА БАЛЯНСАМ:

Сады . . . 65 дзесяцін.
Зямля . . . 10 »

Кіраўнік Камунальнага Трэсту ПІНУС. Галоўны бухгалтар ГОХФЭЛЬД.

Старшыня рэвізійнае камісіі ДУКШТ.

РАХУНАК СТРАТ І ПРЫБЫТКАЎ за 1926-27 год.

ДЭБЕТ

	СУМА
1. Гандлёвыя выдаткі	79751—89
2. Адлічэньні ў фонд няпэўных даўгоў	13104—57
3. » » » зьніжэньня цэн	3279—43
4. » » » амартызацыі	2454 —
5. Сьпісаньне безнадзейных даўгоў	4407—63
6. Недастат. і перзацэн. матар'ял.	7625—76
7. Страты ад ліквідацыі маемасьці	4202—99
8. » » продажу вырабаў	1090—14
9. » » работ па заказах	106—26
10. Розныя выдаткі	3101—91
РАЗАМ	119124—58
УСЯГО	119124—58

КРЭДЫТ

	СУМА
1. Прыбытак ад продажу тавараў	44855—70
2. » » работ па заказах	77—04
3. » » садоўніцтва	27110—10
4. » » эксплёатацыі зямельных угодзьдзяў	283—49
5. » » кампрадпрыемстваў	7897—49
6. Прыбыткі ад рэалізацыі каміс. тавараў	1684—48
7. % па каштоўных паперах	63—20
8. Лішкі матар'ялаў	2594—53
9. Калькуляцыйн. розьніцы	9896—58
10. Розныя прыбыткі	428—98
РАЗАМ	94891—50
СТРАТА	24233—08
УСЯГО	119124—58

Кіраўнік камтрэстам ПІНУС. Галоўны бухгальтар ГОХФЭЛЬД.

Старшыня рэвізійнае камісіі ДУКШТ.

Балянс і рахунак страт і прыбыткаў зацьверджаны сталай камісіяй пры Мазырскім Акруговым Фінансавым Аддзеле пратаколам ад 2-га ліпеня 1928 году і дазволен да друку.

Мазырскі АКРФА | ДОБРЫН. ЗАРЭЦКІ.